

68. évf., 2014. XI. 13., 34. szám

Jó Pajtás

Ára 50 dinár

*Gvozdenović Katarina,
a kishegyesiek asztalitenisz-reménysége*

Ahogy még sose láttad a virtuózokat

Ápolni kell anyanyelvünket

Amikor 2011-ben a Jó Pajtás nyelvvelő versenyét szavalóversenyként tartották meg Szűcs Imre költő, a szerkesztőség egykori tagja halálának 20. évfordulóján, 77 vajdasági általános iskolás vetélkedett. Talán nem sejtették, hogy **Pál Károly** ötletadó javaslata olyannyira megállja a helyét, hogy az elkövetkező években egyre szilárdabban épül be a köztudatba mint a vajdasági magyar költészetet életető rendezvény, mivel versmondó versenyünkön a vajdasági magyar költők verseiből lehet válogatni. Hál'

Öröm, tudás, akaráás

Tömeges, színvonalas volt a 4. Szűcs Imre Gyermekversmondó Versenyünk – A jubiláris 5. vetélkedőt jövőre, november 7-én rendezzük meg

Istennek, elég széles a paletta, noha ezzel sokan csak akkor lesznek igazán tisztában, amikor fellapozzák az újvidéki **Forum Könyvkiadó Vállalat** Ezüsttulipán című kötetét, melyet **Bordás Győző** szerkesztőnek köszönhetünk. Ez a kötet szelekció a vajdasági magyar költészet remekeiből, és, ha nem is úttörő, rendkívül jó válogatást ad mindazoknak, akik vidékünk költészetét szeretnék megismerni. Az idén ebből a kötetből készültek a diákok a Bánát keleti felében fekvő Udvarnokon megtartott versenyünkre, jövőre azonban az egész vajdasági magyar költészetből válogathatnak, nem szorítkozunk az Ezüsttulipán kötetre.

– Bízom abban, hogy a találkozó a következő években tovább fog fejlődni, és példát mutat, miként kell és lehet örömet, tudást és többet akarást biztosítani a vajdasági magyar gyermekeknek – fogalmazott Pál Károly a szervezők nevében a szombaton megrendezett 4.

Szűcs Imre Gyermekversmondó Versenyen. **Krekity Olga** vetélkedőnk oszlopos tagja, aki maga is jeles versmondó, ugyanakkor színvonalasnak ítélte meg az idei rendezvényt. A mintegy háromórás műsor után néhány apró és hasznos tanáccsal látta el a tanulókat és kísérőiket. Udvarnok ezúttal is jó házigazdának bizonyult.

A rendezvényt a **Jó Pajtás** és a **Magyar Szó Kft.** mellett a **kishegyesi és a bégaszentgyörgyi önkormányzat**, valamint az **újvidéki Atlantis Kiadó, Forum Könyvkiadó Vállalat**, a **zentai IrisDekor**, a **szabadkai Életjel** támogatta, **Óvári Dániel** temerini zenész pedig a hangulatot igyekezett oldani, hisz lámpalázból is kijárt bőven ezen a napsütéses szombaton az udvarnoki fellépőknek, tanáraiknak, szüleiknek és a szervezőknek egyaránt.

N-a

Fotó: Nagy Magdolna

Jövőre 5. Szűcs Imre Gyermekversmondó Verseny

Udvarnokon máris bejelentettük, ám hadd tegyük közhírré kis újságunkban is: jövőre november 7-én, szombaton rendezzük meg a jubiláris, 5. Szűcs Imre Gyermekversmondó Versenyünket. A helyszín nem változik, viszont a résztvevők és felkészítők nemcsak az Ezüsttulipán kötetből választhatnak alkalmas költeményt, hanem a teljes vajdasági magyar költészeti paletta nyitva áll előttük.

Anégy korosztályba soroltak teljesítményét a **Molnár Krekity Olga, Kovács Jolánka, Bordás Győző** összetételű zsűri bírálta el. Az 1. és 2. osztályosok kategóriájában a szabadkai Október 10. iskola 2. osztályos tanulója, **Tóháti Tamás** győzedelmeskedett (felkészítő: **Hajbel Katalin**), második a temerini **Vigh Lénárd** (Kókai Imre iskola, 1. osztály, felkészítő: **Morvai Szilvia**) lett, harmadik helyezést a szabadkai **Horváth Kata** (Október 10. iskola, 2. osztály, felkészítő: **Hajbel Katalin**) ért el. A 3. és 4. osztályosok közül a muzslyai Szervó Mihály iskola negyedike, **Sziveri Emese** (felkészítő: **Lukács Gabriella**) bizonyult a legjobbnak, őt követte

Eredmény

másodikként a szabadkai **Ajtai Balázs** (J. J. Zmaj iskola, 4. osztály, felkészítő: **Ugrai Krisztina**), a harmadik helyen osztozik a kishegyesi **Vanka Réka** (Ady Endre iskola, 4. osztály, felkészítő: **Szűgyi Petri Gizella**) és a topolyai **Szabó Rebeka** (Csáki Lajos iskola, 3. osztály, felkészítő: **Katona Marianna**). Az 5. és 6. osztályosok közül a szabadkai J. J. Zmaj iskola hatodikosa, **Tóth Zsuzsanna** nyerte el leginkább a zsűri tetszését (felkészítő tanár: **Smit Surányi Mária**). A második a szentmihályi **Nagy Aurea** (Sonja Marinković iskola,

6. osztály, felkészítő: **Szekeres Rozália**), a harmadik helyet pedig osztja a muzslyai **Asztalos Anasztázia** (Szervó Mihály iskola, 5. osztály, felkészítő: **Labancz Elvira**) és az óbecsei **Bezeg Réka** (Petőfi Sándor iskola, 6. osztály, felkészítő: **Benák Erzsébet**). A legidősebb korosztály esetében, a 7. és 8. osztályosok közül az óbecsei Petőfi Sándor iskola hetedik osztályos tanulója, **Bagi Natália** bizonyult a legjobbnak (felkészítő: **Benák Erzsébet**). Második a kishegyesi **Major Lili** (Ady Endre iskola, 7. osztály, felkészítő: **Molnár Márta**), és a harmadik, temerini **Bado Regina** (Kókai Imre iskola, 7. osztály, felkészítő: **Nemes Ildikó**) lett.

Ápolni kell anyanyelvünket

November 13-a, a magyar nyelv napja

Minden évben szerte a nagyvilágban, ahol csak élnek magyarok, november 13-án megemlékeznek a magyar nyelv napjáról. A magyar Országgyűlés 2011-ben nyilvánította ezt a napot a magyar nyelv napjává, lehetővé téve, hogy évente egyszer a közfigyelem a magyar nyelvre irányuljon, amely kulturális örökségünk és nemzeti identitásunk alapja.

Az országgyűlési határozat szerint: „Az Országgyűlés, felismerve azt, hogy a magyar nemzet összetartozását legfőbb szellemi kulturális örökségünk, nemzeti nyelvünk fejezi ki legjobban – tiszteletben tartva hazánk hagyományos nyelvi sokszínűségét, egyben felelősséget vállalva a kisebbségek nyelvhasználatának jogáért –, a nemzet fejlődését és hagyományainak őrzését egyaránt szolgáló magyar nyelv iránti megbecsülésének kifejezése érdekében, a magyar nyelvet hivatalossá tevő törvény, a magyar nyelv és nemzetiségről szóló 1844. évi II. törvénycikk elfogadásának napját, november 13-át a magyar nyelv napjává nyilvánítja”.

Óbecsén a Than Emlékházban Pillanatképek a magyarok írásbeliségéről címmel **dr. Csáky S. Piroska** nyugalmazott egyetemi tanár tartott előadást anyanyelvünkről vetítés kíséretében.

Először is **Kollár Karolina**, a Than Emlékház szervezője köszöntötte a tanárnőt. – Én még egyetemistaként ismertem meg, ugyanis akkor a Magyar Tanszéken könyvtárosként dolgozott, s ha valamilyen könyvre volt szükségünk, mindig hozzá fordultunk... – idézte fel emlékeit.

Csáky S. Piroska könyveivel

A tanárnő örömet fejezte ki, hogy itt, Óbecsén, a szülővárosában tarthat újra előadást.

– Mindig szerettem a könyvek közt lenni – kezdte az előadását –, s szerencsésnek érzem magam, hogy egész életemben köztük lehettem és lehetek most is.

Majd említette, hogy Magyarországon kívül a világ minden táján élnek magyarok: nemcsak itt, a régi Jugoszlávia területén, hanem Európában, Afrikában, Amerikában, Ausztráliában, Ázsiában..., akik közül sokan

megőrizték anyanyelvünk tisztaságát. Ezután végigkísérhettük anyanyelvünk fejlődését korokon át. Szólt a rovásírásról, az első írásos emlékeinkről. Mindezt a kivetítőn láthatta a közönség.

– A rovásírás nem volt alkalmas összefüggő szöveg rögzítésére – folytatta. – A nagyon régi feliratokat leggyakrabban különböző anyagokba, például fába, csontba, kőbe és fémbe karcolva, illetve vésve lehet megtalálni.

Szólt a kézzel írott első magyar nyelvemlékünkéről, A tihanyi apátság alapítóleveléről, a Halotti beszéd és könyörgésről, az első versről az Ómagyar Mária-siralomról... A kódexekről, a kézzel írott alkotásokról és jellemzőikről.

Felhívta a figyelmet, hogy Mátyás király 2500 kötetnyi, kézzel írott könyvtárral rendelkezett, a Jókai-kódex pedig Szent Ferenc legendáját rejtegeti. Majd a nyelvújítók koráról, Kazinczy Ferencről és Kölcsey Ferencről, a magyar Himnusz írójáról beszélt. Szólt a jelen kori elektronikus könyvek előnyéről és hátrányáról, az SMS-ekről, melyek hatása igen rongálja nyelvünket.

Hogy mit üzen a Jó Pajtás olvasóinak?

– Ápolni kell anyanyelvünket, gyomlálni kell a hibákat, hogy megmaradjon az utáunk jövő nemzedékek számára is izesnek, szépnek, ahogyan irodalmunk nagyjai használták műveikben.

Kollár Karolina is üdvözölte az érdeklődőket

Koncz Erzsébet

Sokszínű tehetségnap a Hunyadiban

A csantavéri Hunyadi János Általános Iskola október utolsó napján egész napos hagyományőrző műhelymunkát szervezett a diákjai részére Etnopont címen. Olyan rég elfeledett szakmákhoz nyúltak vissza, amelyekkel a mai gyerekek már csak elvétve találkoznak – tudtuk meg az iskolából érkező tudósításból. A tanulók első kézből leshették el e szakmák fogásait és fortélyait, miközben ők maguk is aktívan részt vehettek a készítés folyamatában. Az ötlet onnan ered, hogy manapság egyre nagyobb az igény arra, hogy felelevenítsük a régi idők mesterségeit.

A rendezvényen az iskola vendégül látta a szabadkai **Lévai Zsófit**, aki szakavatott mestere a nemezelésnek. Ez a mesterség már az ősmagyarok korában is igen népszerű és elterjedt foglalkozás volt. Éppúgy, mint a bőrdíszművesség, amit a felsőhegyi **Póka Zoltán** mutatott be a gyerekeknek. Mindkét kézművességet a kihalástól mentettek meg az utóbbi években olyan emberek, mint Zsófi és Zoltán. A harmadik helyszínen **Kopasz Kovács Anna** vezetésével csuhéztak a tanulók. Nem maradt el a zenélés sem, a hangszeres világán keresztül ismerhették meg a lelkes érdeklődők a régmúltat egy hangszerbemutatóval összekötött közös zenélés keretében, amelyet **Bakos Árpád** vezetett.

E négy műhelymunka mellett más szerepben is kipróbálhatták magukat a nebulók. Az

iskola konyhájában a „leendő háziasszonyok” a szakácsnők segítségével egy hagyományos ételt, a mindenki által kedvelt lángost sütöttek uzsonnára. A rendezvény helyszíne sem maradt „érintetlen”, ügyes kis képzőművészek délalföldi-kalocsai mintákkal díszítették fel.

A foglalkozások végén a csoportok bemutakoztak, kiállítást készítettek az alkotásaikból, és elénekelték a tanult dalokat. Befeje-

zésként pedig fergeteges délalföldi táncház következett, egy igazi csúrdöngölő **Hatala Horvát Szuzanna** koreográfiájával.

Az iskola bízik abban, hogy ezzel a rendezvénnyel is hozzájárult ahhoz, hogy a csantavéri gyerekek mind többet megtudjanak múltjukról, gyökereikről, ne csak célt és utat mutassanak nekik, hanem a régmúltról is lerántsák a leplet, hogy tudják honnan származnak, és milyen életet folytattak elődeik.

Sakkfesztivál a sakkpalotában

Polgár Judit a saktörténet legjobb női sakkozója

apunk a hétvégén rendez meg hagyományos sakkversenyét, ezúttal Bajsán. **Piszár József** sokéves szervező távollmaradását egyelőre nem sikerült maradéktalanul kitöltenünk, ám reméljük, ezúttal is tömeges és nagyszerű rendezvény elé nézünk, **Kókai Péter** kollégánk igyekezetének köszönhetően. A bajsai iskolába várjuk a sakkozókat, kísérőiket, valamint lapunk és a sportág barátait.

A jelenlegi legjobb magyar sakknagymesterek:

Léko Péter (szabadkai származású, a világranglistán 20.), Rapport Richárd, Almási Zoltán, Polgár Judit, Berkes Ferenc, Balogh Csaba, Erdős Viktor, Prohászka Péter, Bánusz Tamás, Ács Péter.

November 15-e közeledtével egyre idősebbé vált a sakk, így bukkantunk rá arra az interjúra is, melyet Polgár Judit – minden idők legkiválóbb magyar sakkozója – adott abból az alkalomból, hogy az idén augusztusban hivatalosan is visszavonult a sportéletből. A saktörténet legjobb női sakkozója, a női világranglistát 1989 óta megszakítás nélkül vezette 2014. augusztusi visszavonulásáig. Egyedülálló, hogy 12 éves korától 25 éven keresztül a felnőtt női világranglista 1. helyezette. A kultura.hu honlapon megjelent interjú egyes részeit közöljük.

Mi volt a leghosszabb parti, amit játszottál?

– Amikor gyerek voltam, az volt a szabály, hogy egy idő után megszakítják a játszmát, és utána folytatják. Ha így nézem, és összeadom egy játszma különböző fázisait, akkor 8-9 óra lehetett. Később, amikor már nem volt ilyen szabály, de megmaradt egy időkontroll, akkor 6,5 óráig lehetett játszani.

A versenyzés mellett volt időd szétnézni is az egyes országokban?

– Nagyon szeretek sétálni. A séta a sakkozók sportja, fejszellőztetésre nagyon jó. A szabadidőmben általában gyalogolok, úgy jobban meg lehet figyelni az embereket, az üzleteket, érezhető a város lüktetése.

Ezek szerint a sakkozók sétával hangoznak rá a játékra?

– Igen, nemcsak a parti előtt és után, hanem alatta is sokszor sétálunk: amíg az ellenfél gondolkozik, megnézzük a másik partit, vagy egyszerűen csak mi is gondolkozunk közben.

Mi volt az első díj, amit kaptál?

– Az olimpia után 12 évesen kaptunk Csillagrendet, de annyi idősen még másképp tekinttem rá, nem fogtam fel, mit is jelent ez. Inkább csak másokon láttam, mekkora dolognak tartják, ezért én is úgy gondoltam, biztosan így van.

Hol tartod a díjaidat?

– Sokáig apukámnál voltak, néhány még mindig nála van. A legtöbb a szobámban van, próbálok egy helyen tartani a különböző kupákat és díjakat.

Másként nézel a sakkra, mint gyerekkorodban?

– Amíg gyerek voltam, a játék dominált, utána a sakk szépsége és művészete, majd amikor egyre többet versenyeztem, a tudomány került előtérbe, hiszen kutatni kellett, hogyan lehet a legjobb partikat lejátszani. Később, mikor megszülettek a gyerekeim, egyre inkább a sakk és az oktatás került előtérbe. Létrejött a Sakkpalota program, és nagyon büsz-

ke vagyok rá, hogy bekerült a nemzeti alaptantervbe, amit az én tevékenységemen keresztül szintén az alapítványnak sikerült véghezvinnie. A sportágnak nagy előrelépés, hogy bekerült az oktatásba. Van egy Sakkfesztiválunk is, amit immáron második éve rendez meg az alapítvány. Azt gondolom, a sakk a történelem egyik legősibb játéka, és a jövő oktatási eszköze – mondta a neves játékos. (kultura.hu)

Választható tantárgy a sakk

A Polgár Judit Sakk Alapítvány a Képességfejlesztésért egy egyedülálló, új módszertani programot dolgozott ki az általános képességfejlesztésre, a logikus és kreatív gondolkodás elősegítésére, a digitális korban fellépő gondolkodásfejlődési hiányosságok pótlására. Magyarországon az általános iskolák alsó tagozatában 2013-tól választható tantárgyként szerepel a sakk. A sakkjáték elsajátítása nem cél, hanem eszköz. A kerettantervhez Sakkpalota címmel tankönyv is készült.

Ahogy még sosem láttad a virtuózokat

Komolyzenei tehetségek a magyar köztvé mősorán

Nem túl későn este, alig húsz óra után kezdődik péntekenként az m1 műsorán a Virtuózok elnevezésű tehetségkutató vetélkedő, mely azért ritkítja a hasonló műsorok sorát, mert a klasszikus zene világába vezet el bennünket. Hasonló tévéműsorokat készítettek már a tévécsatornák, de klasszikus zenei tartalommal nem. Ráadásul azt mondják, ez a világ első komolyzenei tehetségkutatója.

Magyarországon csaknem kétezer ifjú muzikus és énekes jelentkezett az egész országból a meghirdetett pályázatra, ami azt bizonyítja, nincs hiány azokból a tehetségek közül, akik a zene alapjait a klasszikus zene mellett sajátítják el. A műsor során a vetélkedők teljesítményét zsűri véleményezi, és juttatja tovább adásról adásra azokat, akik a legjobban megérdemlik, de a döntőben már csak a nézők, és a mobiltelefonon leadott szavazatuk dönt. Minden korcsoportból kilenc versenyző jut tovább a középdöntőbe. Onnan korcsoportonként három-három muzikus jut tovább a döntőbe, ott pedig a zsűri minden életkorból egy-egy győztest választ. Az ezt követő döntő-

A zsűri

A műsor jelképe

Vivien sikere

A Vajdasági Tehetségsegítő Tanács a született tehetség díjával tüntette ki az idén márciusban a szabadkai **Lakatos Vivient**, aki alig ötévesen már Brahmsot, Vivaldit játszik a nagyközönség előtt. Vivien zenészcsaládba született, az apuka hegedül, idősebb testvére csellózik, róla pedig hamar kiderült: kifinomult zenei érzéke van. Bécsben tanul, minden esélye megvan arra, hogy egyszer kiváló előadóművész legyen, annál inkább, mert a Virtuózokban is levett mindenkit a lábáról.

ben a három korcsoportgyőztes lép színpadra, már csak a közönség kegyeiért versengve. A műsor decemberben zárul. Mindhárom korcsoport nyertese saját lemezfelvételt és amerikai fellépést nyer. A fődíjas ezenkívül 12 millió forintot kap, amit zenei karrierjére fordíthat.

Úgy tűnik, egy-egy versenyző számára nem csak a műsor, vagy a díjak a kecsegtetőek, hanem az, hogy végre a nagyközönség előtt is megmutathatják hangszeres tudásukat. A műsor készítői ugyanakkor hisznek abban, hogy a komolyzene világa egy csodálatos világ, amelynek megismerése, művelése gazda-

gabbá és értékesebbé tehet mindannyiunkat. Ebben a műfajban a tehetségen kívül sok ezer órnyi befektetett munka, élethosszig tartó gyakorlás az, ami szavatolja az érvényesülést. A komolyzene ezáltal kiváló példa lehet arra, hogy az igazi teljesítményhez mindig csak munkán keresztül vezet az út.

Mit jelent a virtuóz?

Egyszerűen: káprázatos technikájú művészt.

Mobilalkalmazás

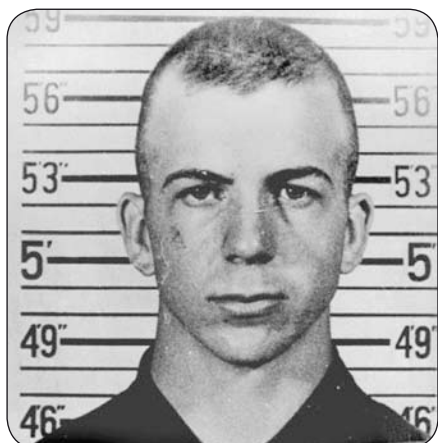
A showműsor egyik különlegessége, hogy saját alkalmazással kapcsolja be a nézőt a verseny folyamatába. Az iOS és Android rendszereken futó mobilalkalmazás segítségével a versenyzőkről, a zsűiről, a műsorvezetőkről naponta kap izgalmas cikkeket, videós tartalmakat és fotókat a néző. A mobilról szavazhatunk a Közönség kedvencére. Ez az első olyan alkalmazás Magyarországon, amellyel egy televíziós adást élőben követhet a néző az okostelefonján. Szakemberek közel öt hónapig dolgoztak rajta.

A Kennedy-merénylet

John Fitzgerald Kennedy az amerikai történelem egyik legjelentősebb elnöke volt. Sajnos, nem arról maradt emlékezetes, hogy hosszú ideig töltötte volna be ezt a rendkívül jelentős pozíciót, hanem arról, hogy 1963. november 22-én merénylet áldozata lett. Azóta 51 év telt el, de a szörnyű esemény körülményeit még mindig homály fedi. Ma már szinte legendássá vált ez az esemény, amely a Kennedy-kultusz kialakulásához vezetett, ő maga pedig igazi mártírként maradt meg az amerikai történelemben.

Az ír származású John Fitzgerald Kennedy az Amerikai Egyesült Államok 35. elnöke volt, és egyben az első katolikus. 1917. május 29-én született Brooklinban, Massachusetts államban. Gazdag bankárcsalád sarjaként magas fokú iskoláztatást szerzett a világhírű Harvard egyetemen. Tehetős háttere mellett kimonodtan intelligens, jó egészségu, karizmatikus és jó humorú emberként ismerték. 1946-ban a Kongresszus képviselő-testületébe választották, hat évvel később pedig a Szenátusba is bekerült. A republikánus Richard Nixont legyőzve 1961 januárjától töltötte be az elnöki pozíciót. Rövid elnöki pályafutását, amely tragikusan végződött a novemberi dallasi merénylettel, mégis sok jelentős esemény fűzi át. Egyik leghíresebb és megpecsételő mondatát ma is sokat emlegetik: „Ich bin ein Berliner!” (Én egy berlini vagyok!) – mondta nyugat-németországi látogatása alkalmával, 1963. június 26-án, mindössze néhány héttel tragikus halála előtt.

Lee Harvey Oswald

A második világháború utáni időszakban tombolt a hidegháború a nyugati és a keleti tömb, azaz az Amerikai Egyesült Államok és a Szovjetunió között.

Ennek kulminációja 1962-ben következett be, az ún. kubai rakétaválsággal, amikor néhány órán, percen, és néhány ember higgadtóságán múlt a talán legnagyobb katasztrófa történelmünkben. A legnagyobb hálával Kennedynek tartozunk, hogy nem tört ki atomháború, melynek következményeire még csak gondolni sem merünk.

Kennedy külpolitikájában talán legfontosabb az 1961-es bécsi találkozó Nikita Hruscsov szovjet elnökkel. A kettéosztott Németország helyzetéről tárgyaltak. A két szuperhatalom, az USA és a Szovjetunió között egyre fokozódott a feszültség. 1962-ben tetőzött a konfliktus a kommunista Kubában, amikor a szovjetek megkezdték az amerikai partvidéket veszélyeztető rakétabázisok építését. Ugyanekkor amerikai támaszpontok léteztek Olaszországban és Törökországban, amelyek a szovjetek számára jelentettek veszélyt. Az amerikai elnök katonai készültséget rendelt el, de nem indította meg a háborút. Csupán a Kubába érkező hajókat akarta ellenőriztetni. A szovjet hajók visszafordultak, és nem került sor az atomháborúra. Az esemény az amerikai erkölcsi győzelmét jelentette, Kennedy tekintélye pedig megnövekedett.

A Disznó-öbölben lezajlott veszélyes incidens felnyitotta a Nyugat és a Kelet szemét

Jack Ruby

is. Forródrótot, közvetlen telefonkapcsolatot, ún. vörös vonalat vezettek be Washington és Moszkva között, a fegyverkezést pedig korlátozni kezdték.

A vietnami kérdéssel kapcsolatban Kennedy külpolitikája nem hozott nagyobb változásokat.

Kennedy 1963 őszén nagy népszerűségnek örvendett. Az amerikai nép őszintén szerette őt. Olyan képet alkotott Amerikáról, amilyent az amerikaiak szerettek volna. Mégis országos körútja során, texasi látogatása alatt, Dallas utcáin, az Elm streeten autózva merénylet áldozata lett, a mai napig felderítetlen körülmények között. A hivatalos közlemény szerint Lee Harvey Oswald volt a merénylő, aki egy magas épület ablakából találta el. Az elnök fél órával később belehalt sérüléseibe a Parkland Memorial kórházban. Az első számú vádlottat, Lee Harvey Oswald, baloldali fanatikus, rövidesen elfogták a texasi színházban. Letartóztatásakor ellenállást tanúsított, lelőtt egy rendőrt. Sohasem bizonyították rá a gyilkosságot, mivel őt is csakhamar meggyilkolták. Már két nappal később Jack Ruby, egy éjjeli bár tulajdonosa végzett vele. Ruby bosszút akart állni politikai kedvencének gyilkosán, egyben (vallomása szerint) megkímélni az elnök aszszonyt a hosszú és szívfájdító Oswald-ellenes pertől. A Kennedy-merényletről a mai napig számtalan elmélet született, egyik szerint nem is Oswald volt a merénylő, hanem legalább hárman lőttek az elnökre. Ami biztos, a világtörténelem egyik legrejtélyesebb merényletéről van szó és szinte biztos, hogy az emberiség soha nem fogja megtudni, ki és miért ölte meg Kennedyt.

A válságos helyzetben, ahogy az lenni szokott Amerikában, azonnal Lyndon B. Johnson alelnök vette át az elnöki pozíciót.

Kennedyt november 25-én temették el a washingtoni Arlington hősi temetőben. A halott elnököt az egész világ meggyászolta. Még az a kevés polgár is, aki addig nem támogatta politikai programját.

Gyarmati Balázs történész

Évfordulók nyomán

1859. november 14. – Elkészült a fizikus és feltaláló **Jedlik Ányos** dinamója. Csallóközben, Jedlik István néven született a világhírű fizikaprofesszor. Az Ányos nevet a bencés rendben kapta, miután 1817-ben Pannonhalmára ment teológiát tanulni. Ezzel párhuzamosan Pesten fizikát, matematikát, filozófiát és történelmet is tanult, így 1822 őszén Pesten bölcsészdoktorrá, Győrött pedig tanárrá avatták. 1825-ben szentelték pappá, majd a győri akadémián tanított, ahol számos elméletet és találmányt dolgozott ki. Az ő nevéhez fűződik többek közt a szódavíz-előállító készülék és a forgómotor feltalálása. 1831-től a pozsonyi akadémián, 1840-től pedig a pesti egyetemen tanított, közben foglalkozott fénytannal, elkészítette a szén-cink elemet és megjelent Súlyos testek természettana című könyve is. Dinamóját 1859-ben készítette el, élete hátralevő negyven évében pedig összesen mintegy 80 találmányt valósított meg részben vagy teljesen. Több tudományos társulat választotta örökös tagjául, rektora és prorektora volt a pesti egyetemnek, halála után több utca és intézmény vette fel a nevét.

1971. november 15. – Megszületett a **mikroprocesszor**. Az általános felhasználásra is alkalmas eszköz népszerűsítése érdekében az Intel reklámkampányt indított, az első hirdetés pedig 1971. november 15-én jelent meg az Electronic News hetilapban. Azóta ezt tekintjük a mikroprocesszor születésnapjának. A mikroprocesszor az informatika területén kívül többek között az audio-berendezések, a videojátékok, az autók fedélzeti komputere, a bonyolultabb kapcsolótáblák, a mobiltelefonok, a tűzjelzők és a nagy felbontású tévéadások működéséhez is nélkülözhetetlen.

1873. november 17. – **Budapest napja**. Ezen a napon tartotta alakuló ülését az egyesít-

tett Budapest Székesfőváros közgyűlése. Emlékére november 17-én tartják a főváros „születésnapját”. Ezen a vidéken már az őskorban is volt emberi település. A város jelenlegi területén belül az egyik első ismert település a kelta alapítású, de latin néven elhíresült Aquincum, amely a római korban Alsó-Pannónia tartomány székhelye volt. A honfoglaló magyarok 900 táján jutottak ide. Településüket az 1241-es tatárjárás elpusztította. Az újjáépült város a 15. században a humanista műveltség egyik európai központjává vált. A közel másfél százados török uralom után a városi élet csak a 18. század során kezdett ismét kibontakozni, de igazi lendületet a 19. században, az ország magyarországi iparosodásával vett. A városok vezetése 1872-ben hozott döntése értelmében az addig önálló három várost, Pestet, Budát és Óbudát Budapest néven egyesítették.

1869. november 17. – Egyiptomban megnyílt a **Szuezi-csatorna**, amely kapcsolatot biztosított a Földközi-tenger és a Vörös-tenger között. Tíz évig tartó építómunka után – Eugénia francia császárné ünnepélyesen megnyitotta a Szuezi-csatornát, amely közvetlen összeköttetést teremtett a Földközi-tenger és a Vörös-tenger között. Ferdinand Marie Vicomte de Lesseps volt a Panama-csatorna tervének kezdeményezője és a kivitelezés vezetője is, ám a csatornaépítő társaság 1889-ben a rossz gazdálkodás miatt csődbe ment, így a kisértvényesek szinte egész vagyonukat elvesztették. A Panama-csatorna körüli botrány válságba sodorta Franciaországot. Számos képviselőt azzal vádolták, hogy kölcsönt vett fel az elfogadott részvényekre, amikor a pénzügyi helyzet már nyilvánvaló volt. A Panama-botrány kirobbanása után, 1893-ban lemondott a kormány, Lesseps 5 évi börtönre ítélték, de végül az ítéletet hatálytalanították.

1902. november 17. – Budapesten megszületett **Wigner Jenő**, Nobel-díjas fizikus, vegyészmérnök, az atombomba egyik fejlesztője. A Budapesti Műegyetemen kezdte vegyészmérnöki tanulmányait, majd a berlini Technische Hochschuleban folytatta, doktorátust is itt szerzett 1925-ben. Ezt követően rövid ideig Budapesten dolgozott börgyári vegyész-

mérnökként, illetve 1928 és 1930 között a berlini műegyetemen tanított. 1930-ban emigrált az Egyesült Államokba, ahol a Princetoni Egyetemre került. Wignernek meghatározó szerepe volt az atombomba kifejlesztésében. Szilárd Leóval és Teller Edével együtt ő győzte meg Albert Einsteint és rajta keresztül az amerikai elnököt az atombomba-kutatások fontosságáról. A háború idején Fermivel dolgozott együtt az első láncreakció megvalósításán, és a kvantummechanika területén is fontos kísérleteket végzett. Az atommagok és az elemi részek elméletének fejlesztésért 1963-ban kapott fizikai Nobel-díjat, megosztva Maria Goeppert-Mayerrel és J. H. D. Jensenel. A Magyar Tudományos Akadémia 1988-ban választotta tiszteletbeli tagjává. 93 éves korában, Princetonban hunyt el.

1945. november 18. – Megszületett **Wilma Pearl Mankiller** („Katonaölő”), az első nő, aki Cherokee indián törzsfőnök lett. Az oklahomai Tahlequah-ban született. Ő volt az első nő, aki főnökként szolgálta a legfőbb észak-amerikai indián törzset. Wilma vezetéknéve, a Mankiller egy régi katonai rendfokozat, amelyet falujuk védelmében részt vevő harcosok kaptak.

Valahol szarka csörög a novemberi ködben

A réteket körülölelő ködfüggönyből csak lassan kibontakozó fűzfák, s a magasban láthatatlanul repülő libák hangja jellemzi leginkább a novemberi kirándulásokat. Ha aztán késő délelőtt felszál a köd, és a felhők közül néhány percre a nap mosolygós arca is előbukkan, a sárguló fűszálakat, a már jobbára kopaszon álló fákat és bokrokat végigcirógató erőtlen sugarai a szivárvány minden színében csillogó ezernyi vízcsepp csillannak meg. Valahol szarka csörög, amott vetési varjak károgó fekete serege lepte el a legelőt, fácánok szárítkoznak a töltes oldalán, és egy kékes rétihéja imbolygó

Kékes rétihéja

repüléssel alacsonyan szállva kutat pocokzsákmány után.

Vannak olyan állatfajok, amelyekkel nyáron és télen egyaránt találkozhatunk, azonban a viselkedésük, nemegyszer a küllemük is gyakran eltér a két időszakban. Az erősebb ősziakok novemberben már „levetik” agancsukat, a szarvasbikák télire csapatokba verődve járnak az erdőt, és fehér védőruhát ölt a hermelin. A szajkó figyelmeztető, riasztó kiáltása ugyan semmit sem változik, a kék szárnyú mátyásmadarat azonban ilyenkor gyakran az avarban figyelhetjük meg, amint az októberben elrejtett tölgymakkok után kutat. A cinegék vegyes csapatokban járnak az erdőt és a kerteket, cserregő hangon tartják a kapcsolatot egymással, de tavaszt hívogató kedves „nyitni-kék”-ükre egy ideig még várunk kell. Ha pedig valaki megőrizte a májusban látott sovány róka nőstény emlékét, talán rá sem ismer a téli, koslatási időszakban tömött bundájában pompázó ragadozóra. A rókák násza januárban kezdődik, és a dermesztően hideg téli éjszakákon

Tökés réce, vagy vadkacsa – feljebb a tojó, lejjebb a jóval pompásabb tollazatú gácsér

Szarka

néha hallani lehet az állatok halk, kutyaugatásra emlékeztető hangjait is.

A folyók, különösen a Duna felett a novemberi reggeleken gyakran akkor is átláthatatlan ködpaplan fekszik, amikor néhány kilométerre odébb legfeljebb párás a levegő. Ködös napokon a parton járva nagyrészt a hallásunkra vagyunk utalva. A gomolygó szürke függöny ugyan mindent eltakar, de ha ismerjük a hangokat, biztosan nem marad üresen a madarásznapló. Jellegzetes például a tőkés réce tojóinak hangos „háp-háp”-ja, de ha a parthoz viszonylag közel úsznak, a gácsérok halk, lihegésre emlékeztető hangjait is érzékeljük. A víz felett láthatatlanul repülő kerkerécét szárnyuk fütyülő hangja, míg a szürke gémet rekedt kiáltása árulja el, jól felismerhető a sárgalábú sirályok hangos „kjau-kjau-kjau”-ja, vagy a part közelében, esetleg a folyóba ömlő patak felett repülő jégmadár „czi-i-i” hangja is.

Aztán, ha szerencsénk van, és a köd a délelőtt folyamán felszál, megfigyelhetjük azokat a madarakat is, amelyek némán repülnek vagy úsznak a vízen. A kárókatónak csak a magasra nyújtott feje és kampós csőre látszik, és messziről parányi tenger-alattjárók periszkópjára emlékeztetnek.

Időről időre alámerülnek, halásznak, majd jóval odébb ismét felbukkannak. Amíg nem fagnak be az állóvizek, azokon is nagy madárcsapatokat figyelhetünk meg. Tökés, kerce- és kontyos récék, szárcsák és sirályok kerülnek leggyakrabban a távcső elé.

Hallottál már tűzesésről?

Yosemite Nemzeti Park érdekes látványossága a „Firefall” (tűzesés), mely olyan látványt nyújt, mintha vörösen izzó láva zúdulna a mélybe.

A Firefall azonban nem egy vulkánból kilövellő lávafolyam, hanem egy szezonálisan működő vízesés. A különleges jelenség február végén látható. A sziklafal keleti oldalán megjelennek a lemenő nap sugarai, és vörösré festik a vízfolyamot. Ezt a természeti jelenséget nevezik „Firefall”-nak, azaz tűzesésnek.

A 620 méteres vörösen izzó zuhatag Kalifornia egyik leghíresebb látványossága, mely minden évben alig pár napig látható, február végén. Helyi idő szerint 17:30-kor

kezd lemenni a nap amikor az árnyékok megnyúlnak, és a fénysugarak a vízfolyam teteje körül összpontosulnak. A sziklafal tetején ekkor csodálatos átalakulás zajlik, majd ezt követően jön létre a különös megvilágítás. A tűzesést egy fotós, Galen Rowell fedezte fel, amikor egy februári napnyugtakor fényképeket készített a vízesésről. A megkapó fotók rövid idő alatt híressé tették a vízesést.

Azóta rendszeresen keresik fel a helyet turisták és fotósok is, hogy az egyedülálló látványt élőben is élvezhessék. A Yosemite-völgyben van egy piknik park, ahonnan gyönyörű kilátás nyílik a kora tavaszi tűzesésre.

A Madagaszkáron honos indri

A Madagaszkáron honos indri hegyi esőerdőkben él, 1800 méteres tengerszint feletti magasságig. Elterjedési területe mindig is szűk volt. Madagaszkár szigetén egy kis, keleti parti sávban éltek az északi Antogil-öböl és a déli Mangoro folyó között. A fokozódó erdőirtások miatt sok helyről eltűnt, ma már csak három rezervátumban fordul elő. Testhossza 60–70 cm, testtömege 7 kg. A legnagyobb félmajom. Arca csupasz és fekete. Hosszú, kutyaszerű pófája van. Füle a gyapjúszerű szőrzetben rejtőzik. Végtagjai csaknem egyforma

hosszúak. Majdnem teljesen fekete vagy teljesen fehér változatokban is előfordul. Gégezsákja a hangos kiáltások alkalmával rezonálószervként felfúvódik.

Nappal aktív faj. Fákon él, de alkalmoszerűen lemászik a földre is. Territóriumokat alakít ki, amelyeket mindkét ivar megjelöl. Mint a leghangosabb félmajom, erős hangját is territórium elhatárolásához használja. Társas életformájára a monogámia jellemző, de kis, 5-6 állatból álló családi közösségek is létrejönnek. A csoport- és családi kapcsolatok felismerése a szaglás útján történik.

Levelekből, rügyekből, virágokból, magvakból és gyümölcsökből álló, tisztán növényi táplálékát a fákon keresi. A fiatal állatok ellenségei közé tartoznak a nagy méretű ragadozó madarak. Az ellenség közeledtét minden indri hangos kiáltással jelzi, a talajon lévő ragadozók esetében valószínűleg más kiáltást használ, mint a ragadozó madaraknál.

Az indrit a kipusztulás veszélyezteteti, mivel az ember tönkreteszi az élőhelyét.

Hosszú ideig az indrik Madagaszkáron szent állatnak számítottak, mert a lakosság azt hitte, az emberek haláluk után indrikké változnak. A fokozódó emberi népesség miatt azonban az otthoniul szolgáló erdőket kezdték felégetni, hogy helyet biztosítsanak a szántóföldeknek. Az indri nem képes alkalmazkodni, az elhagyott szántóföldek után felnövő másodlagos erdőkben és bozótosokban nem képes megélni. Emiatt az indrik élettere fokozatosan szűkül.

Különleges táplálkozási igényei és csekély stressztűrő képessége miatt az indrit fogságban tartani alig lehetséges. Máig egyedül a madagaszkári antananarivói állatkertben sikerült indriket tartani, de ott is csak azért, mert kedvenc táplálékukat kaphatták. Korábban próbáltak eljuttatni egyedeket nyugat-európai és amerikai állatkertekbe is, de egy sem élte túl az utat. Jelenleg csekély létszáma miatt nem is próbálkoznak újból, hogy kivigyenek indriket az országból.

Az indrik megmentésének egyedüli útja, ha sikerül elegendő védett területet biztosítani számukra őshazájukban, ahol fennmaradhatnak.

A sivatagi hiúz

A karakál vagy más néven sivatagi hiúz közepezes természetű, Afrikában és Délnyugat-Ázsiában élő macskaféle. Bár nem közeli rokona a hiúzoknak, hegyes, pamacsban végződő füle és viszonylag rövid farka nagyon hasonlóvá teszi hozzájuk. A karakál török eredetű szó, jelentése: fekete fül. Teste vörösesbarna-homokszínű, foltok nélkül (a kölykök még foltosak). Fülén a szőrpamacs dúsabb és hosszabb, mint a hiúzokén. Igen karcsú állat, a lába meglehetősen hosszú. Marmagassága kb. fél méter, átlagos testhossza 60–90 centiméter, farka nagyon rövid (20–30 centiméter). A sivatagi hiúz elnevezés némileg félrevezető, ugyanis a kimondottan sivatagos területeket kerüli. A legszívesebben olyan félsivatagokban, szavannákon, bozótosokban, felföldi területeken tartózkodik, ahol a fialáshoz is megfelelő rejtékhelyet; sziklaüreget vagy dús aljnövényzetet talál. Rendszerint egyedül jár, bár megfigyeltek már kisebb csoportokat is. Ideje nagy részét a talajszinten tölti, bár kiválóan mászik és ugrik, akár három méter magasra is.

RÜGYFAKADÁS

A cica testvérek

Volt egyszer egy macska mama, annak volt két cicája. Mindkettő fő volt.

Egy napon ezek a cicafiúk összevesztek, mert az egyik labdát nyert a futóversenyen, büszkén mutogatta. A másik, amelyik semmit sem kapott, dühösen morgott a testvére:

– Ne hencegji, mert mindjárt megkarmollak!

Így is tett. Jó nagy csetepaté kerekedett. Ám szerencsére látta és hallotta ezt a mamájuk is, és azonnal leszidta az irigy testvért. Az meg csak elvonult a kosarába, és bánatosan sírni kezdett, nyalogatta a mancsait. Testvérkéje, látva ezt, gyorsan utána szaladt, és vigasztalni kezdte.

Azóta sem vesztek össze, és boldogan játszanak a labdával.

Ágoston Zsófia, 2. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarokisznya

Legérdekesebb nyári élményeim

Itt az ősz. Újra az iskolapadban ülök, és visszagondolok a nyár szép, gondtalan napjaira.

A szünidő nagy részét itthon, az újvidéki házukban töltöttem. Jó volt élvezni azt, hogy nem kell minden nap tanulni. A délutánokat általában azzal múltattuk testvéreimmel, hogy fürödtünk a medencében az udvaron. Sok időt töltöttem a nagymamámmal, és a nagybácsikkal. Otthon pedig számítógépen játszottam.

Egy alkalommal voltunk Törökkanizsán. Ott szép, nagy kertes házuk van, amit a nagyatám hagyott ránk. Az udvarban sokat játszottunk és fogócskáztunk.

Augusztus végén Görögországban nyaraltunk. Sokat fürödtünk, sétáltunk. Apu és a testvéreim mindennap horgásztak. Így friss tengeri halból készítettünk a vacsorákat. Sikerült sok, szép kagylót gyűjteni. Aputól ezüstláncot kaptam, anyunak pedig görög mintás, kék fülbevalót vett.

Jó nézegetni a nyári fényképeket, mikor most kint esik az eső.

Pecce Anderla Rita, 6. osztály, József Attila, Újvidék

Az iskolatáska panaszai

Egy reggel furcsa nyöszörgésre ébredtem.

Felkeltem, hogy körülnézzek a szobában. Nem más sírdogált, mint az én hűséges iskolatáska a sarokban. Feltettem az ágyamra, és megkérdeztem tőle:

– Miért sírsz?

A táska könnyes szemmel rám nézett, és így szólt:

– Engem már nem szeret senki!

– Miből gondold, hogy nem szeret senki? – kérdeztem tőle kicsit megilletődve, mert csak most döbbsentem rá, hogy a táskához beszélek.

– Engem senki sem szeret! Csak rám tapos, felrúg, aztán bedob a sarokba. Én egy „újrahasznosított” iskolatáska vagyok. Régen ágy voltam, a királyi pár ágya. Aztán kidobtak. Egy teherszállító az újrahasznosítóba vitt, és az ágy szövetéből újjá varrtak. Így lettem iskolatáska. Később a táskabolt polcára kerültem. Ekkor jöttél te a nagyiddal, emlékszel? Olyan boldogan szaladtál felém, és rögtön engem választottál! Te is szeretted engem, és én is téged. Aztán elcsúnyultam, mert a porba dobtál, majd te is elkezdted rugdosni engem.

Ezen elgondolkodtam egy kicsit, majd rájöttem, hogy az én kis táskámnak igaza van.

– Ne haragudj rám! Ígérem, mostantól jobban vigyázok rád.

A táska ragyogó arccal nézett rám, és így szólt:

– Köszönöm szépen! Ígérem, többé én sem fogok nyöszörögni.

Aztán oly boldogan néztünk egymásra, mint amikor a táskaboltban először megpillantottuk egymást.

Így oldódott meg az én kedvenc táskámnak nagy-nagy gondja.

Pécsi Elizabetta, 7. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Meglátogatom Nemeceket

Ez a nap is olyanok indult, mint a többi hétköznap, unalmasnak és szürkének. Semmi sem történt velem, már napok óta, ezért elhatároztam, hogy meglátogatom Nemeceket.

Amikor odaértem Nemecekékhez, ő a barátaival klikkerezett, meglátott, nagyot köszönt:

– Jó napot!

– Neked is! – válaszoltam.

Ezzel be is volt fejezve a játék, mindenki felállt, és sorban bemutatkoztak:

– Én Boka vagyok – és nyújtotta a karját felém, hogy lekezeljünk.

– Én pedig Balázs – válaszoltam.

Ez így folytatódott addig, amíg be nem mutatkozott mindenki. Amikor ezzel végeztünk, Nemecek és a többiek körbevezettek a városban.

– Nézd, ott van a grund! – mutatta Boka.

Amikor beléptünk a grund területére, Nemecek, a közlegény megmutatta az erődítményt. Elmesélte, a homokbombák arra szolgálnak, hogy ha a vörösingesek megtámadják őket, legyen mivel megvédeniük a labdaterületüket, vagyis az erődítményt. Ezután elmentünk a fűveskertbe. Nemecek, Boka, Csónakos bemutatta az üvegházat, ami tele volt virágokkal. Azt is megmutatták, hova bújtak el a vörösingesek elől. Boka az ajtó mögé rejtőzködött, Csónakos a virágcserepek alá, Nemecek a medencében húzta meg magát. Most is óvatosan kellett járkálni, nehogy meghallják a lépteinket, és észrevegyenek minket. Aztán Boka büszkélkedve mesélte nekem, hova tűzték fel a piros cédulát, meg hogyan menekültek el a vörösingesek elől. Lassan visszabattyogtunk a grundra, majd elindultam haza.

A fiúk kikísértek a kapuig, aztán mindenkitől elköszöntem. Hazafelé menet azon járt az eszem, milyen érdekesen telt el a mai nap, új barátokat szereztem, és hogy jó volna a csapat tagjának lennem.

Torma Balázs, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Ötödikes lettem

Az igazak álmát aludtam, amikor valami furcsa zaj törte meg a csendet. Az ébresztőóra hangos zajára ébredtem fel, és nagyon izgatottan vártam, hogy elindulhassak az iskolába.

Végre eljött az idő, amikor ismét értem jön a barátnőm, és együtt mehettünk a híres ötödik osztályba. Amikor az iskolaudvarba értünk, az osztály több mint fele ott volt. Éppen belemelegedtünk a beszélgetésbe, amikor az egyik tanár hangos szóval figyelmeztetett bennünket, hogy álljunk sorba, mert hamarosan becsöngetnek. Amikor megszólalt a csöngő hangja, minden porcikám elkezdett remegni. Nagyon izgultam. Közösen mentünk be a biológiatemerembe, és én rögtön rápillantottam a csontvázra. Nagyon érdekesnek találtam, és eszembe jutott, hogy anyu mesélte, a biológia nagyon hasznos tantárgy. A tanárnő beszámolt nekünk arról, hogy nem lesz könnyű dolgunk az ötödik osztályban. Örömmel hallgattam, hogy tanulni fogunk az élőlényekről, hiszen én nagyon szeretem az állatokat. Majd ezt követve bemutatkozott a többi tanár is. Megnyugtató volt számomra, hogy mindenki olyan kedves. Amikor kicsöngettek, mindenki fejvesztve rohant ki a tanteremből. Bálintnak olyan nehéz volt a táskája, hogy nekiment az egyik tanárnak, aki mérgesen így szólt:

– Édes fiam, te nem tudsz vigyázni?

Erre Bálint így válaszolt:

– Tanár úr, elnézést kérek, de olyan nehéz a táskáim, hogy fölrántott.

Én szép lassan sétáltam, és közben nézelődtem a folyosón, hogy másnap tudjam, merre kell mennem.

Hazafelé azon gondolkodtam, hogy mégiscsak jó ötödikesnek lenni, mert a kicsik úgy fölnéznek ránk. Mától kezdve mi is a felsős diákokhoz tartozunk.

Szabó Nikoletta, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Családom – fogalmazásíró pályázat

Lezártuk fogalmazásíró pályázatunkat, melyre november 10-éig vártuk munkáitokat. Nagyon sok fogalmazás érkezett, köszönjük a fáradozást! Jövő heti számunkban közlünk még egy válogatást, azután a zsűrié a szó. Decembéri számaink egyikében hirdetjük ki az eredményt.

Az én családom tizenegy tagú. Apa neve András, anya neve Erzsébet, a testvéreim neve pedig Krisztina, Dániel, Ábel, Benjámín, Krisztián, Eleonóra, Márk és Emánuel. Az én nevem Teodóra Viktória.

Krisztina és Dániel Brazíliában vannak. Krisztina jövőre jön haza véglegesen, Dániel pedig két év múlva érkezik. Egy nap a családom elutazott Pálcsra az állatkertbe. Mikor odaértünk, kiszálltunk az autóból, és kifizettük a belépőjegyet. Beléptünk a kapun, és a szemünk-szánk tátva maradt, olyan gyönyörű volt. Elsőnek szép virágokat és egy szép szökőkutat láttunk. Megcsodáltuk a sok állatot. Láttunk kengurukat, majmokat, papagájokat, barna medvét, jegesmedvét, gekkót, kígyókat, aligátort, gorillát, lovakat, oroszlánokat, tigrist, bölényt és sok más állatot.

Nagy fehér lábnyomok mutatták az utat az állatok felé. Sajnos, amikor megnéztük az állatokat, haza kellett menni.

Remélem, máskor is elmegyünk oda. Szeretném, hogy a család minden tagja ott legyen.

**Pásztor Teodóra Viktória, 4. osztály,
Nikola Đurković iskola, Bácsfeketehegy**

Egyszer volt egy család. Egy kis faluban éltek. Ez a család tele volt pozitív és negatív dolgokkal.

Egy szombati napon a család legkisebb tagjának volt a születésnapja. A kisgyerek el volt kényeztetve, ezét nagyon nagy bulit akart szervezni, persze csak az anyuka segítségével, aki végül bele is egyezett. Én éppenséggel arra a ricsajra ébredtem, hogy „Születésnapod lesz, juhé!”. Teljesen ki voltam készülve, hogy öt órát ki kell bírnom ilyen kisgyerekekkel. Rohantam anyuhoz, hogy megkérdezzem, ez tényleg igaz-e, vagy csak az öcsém képzeletének a szüleménye.

- Anya, ez igaz?
- Micsoda, fiam?
- Hát, hogy az öcsém legalább harminc kisördögöt meg akar hívni a születésnapjára.
- Igen, készülj fel, mert szombaton a segítségre lesz szükségem!
- Nem, én rá nem számíts. Egyébként pénteken utaznék, és csak vasárnap jönnek meg.
- Hova utaznál, édes fiam?
- A fiúkkal mennék Magyarországra.
- Micsoda? Minek?
- Amikor voltam Lakiteleken, egy pár fiú meghallotta, hogy egy gyereknek arról beszéltek, itt, Doroszlón milyen jól fociznak a diákok. Ezért hívtak minket egy meccsre. Három napról lenne szó. Az összes költséget ők fedezik.
- Felejtse el!
- Mi van!? Apa egyébként sem tud a születésnapról. Engem nem érdekel. Légy szíves, tedd át a születésnapot. Még nem szólunk senkinek.

– Meglátom, hogy mit szól hozzá apátok. Apa épp ebben a pillanatban jött be az ajtón.

– Sziasztok! Képzeld, Flóri, szombaton lesz a családi születésnapod.

Flóri anyura nézett.

– Miért családi? – zokogni kezdett.

– Ne sírj öcsi! Nézd a jó oldalát. Így itt tudok lenni a gyerekszülinapon.

– Te hova mennél? – kérdezte apa.

– Focimeccsre Magyarországra.

– Tényleg, mondta is már nekem, csak elfelejtettem.

– Legalább neked eszedbe jutott, nem, mint egyeseknek.

– Rendben, elmehetsz, de akkor segítesz anyádnak, amikor lesz a gyerekszülinap.

– Jól! Megbeszéltük.

Így minden elintéződött egy kis veszekedésel és sírással, de a lényeg, hogy ezzel mindenki nyert. Remélem, mi is fogunk nyerni. Hát így ér véget ez a történet.

**Pelt Patrik, 8. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Doroszló**

Egy hattagú családban élek. Van két bátyám meg egy öcsém.

A legidősebb bátyámat Ácónak, a középsőt Dávidnak, az öcsémet Andréjnak hívják. Édesanyám Katarina, édesapám Imre. Engem Vikinek hívnak, egy bánáti faluban élek, Magyarcseryén. Ácó tizennyolc éves, a testvérem már nem jár iskolába. Dávid tizenhárom éves, hetedikbe jár. Én tizenegy éves vagyok, ötödikes. Andréj két éves. Anya harminchat éves, háziasszony. Apa negyvenhárom éves, ő egy ládagyárban dolgozik. A szüleim két éve elváltak, de még most is jó barátok. Apámat minden hónapban megszoktuk látogatni. A mamám és a tatám nem velünk élnek, de járunk hozzájuk, főleg a nyári szünetben. Az udvarban van egy kutya, Lénának hívják, és nagyon szeretem.

Boldog vagyok, hogy Isten ilyen jó családot adott, nem változtatnék rajtuk semmit.

**Dabić Viktorija, 5. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Magyarcserye**

Pecesor nevű falucskában él a Szerda család. Ez a család 5 tagot számlál.

Az édesapát Tibornak hívják, ő a helyi szövetkezet raktárosa. Emellett még földműveléssel is foglalkozik. Hobbiszinten is szereti a mezőgazdasági gépeket, ezért, ha csak teheti, ellátogat a mezőgazdasági gépbemutatókra és kiállításokra. Az édesanyát Erikának hívják. Ő kereskedő, de jelenleg szülési szabadságon van, mert egy éve megszületett harmadik gyermeke, Andor. Ez kislányának, Hélinek és nagy

fiának, Adriánnak is jól jött, mert többet tud velük foglalkozni. Mindig meleg ebéddel várja őket haza az iskolából, óvodából. A kislány 5 éves és nagyon eleven. Szeret a babáival, a kockáival játszani. Szépen rajzol. Már több díjat is nyert a munkáival. A legkisebb gyermek, Andor nagyon csintalan. Ő a család kis mókamestere. A nagyfiú ötödikes. Nem igazán szeret tanulni, de általában az eszére hallgat, és szorgalmasan melegíti a székét. Kevés időt tudnak együtt tölteni. Hétvégenként általában ellátogatnak az anyai nagyszülőkhöz Péterrévére. Az apai nagyszülők a szomszédban laknak, velük mindennap találkoznak. Esténként megbeszéljük, kivel mi történik a nap folyamán. A szülő, nagyszülők lelkesen hallgatják a gyerekek beszámolóit. Az anyuka minden este megkérdezi, mi legyen az ebéd másnap. Szeret a kedvükben járni, mert örül, ha csemetéi boldogan majszolják a főztjét. A beszélgetés után a legkisebb családtaggal, Andorral játszanak. Ilyenkor nagy nevetés tör ki, ami kihallatszik az utcára.

Aki ott megy el a ház előtt, gondolhatja, hogy ez összetartó, szerető család. Remélem, ilyen is marad.

**Szerda Adrián, 5. osztály,
Samu Mihály iskola, Óbecse**

Nincs attól jobb, mint mikor valakinek családja, háza, hazája van. Röviden bemutatam a családomat, majd utána az én terveimet mesélem el a jövőbeli családomról.

A családfő, vagyis apukám István, a legszigorúbb a családban. Tőle nem lehet semmit sem kérdezni, mert rögtön mogorván visszacsap. A család munkása, az anyukám, Melinda az egyedüli dolgozó a családban. Egy szupermarketben dolgozik. A három lustaság, vagyis a tesóim és én a leglustábbak vagyunk az egész családban. Ez az én családom röviden. Az én jövőbeli vagy álombeli családomról még azért el szeretném mondani, hogyan képzelem el. Mindig is egy szorgalmas feleségről álmodtam, aki ügyelni fog a rendre és a tisztaságra. Számomra az a legszebb, mikor egy családban kettő gyermek van. Egy fiú, aki továbbviszi a családnevet, és egy lány, aki a család büszkesége. A fiú nevét már én magam elhatároztam, Alvin lesz. A lány nevét meg az anyja választhatja. Szép családi házban laknánk Bécsben. Igazgató lennék egy üzemben. Így élnék, míg az ásó, kapa és a nagy harag nem választ el minket.

Nagyok a terveim a jövőben, de azokat szeretném megvalósítani is. Majd a szorgalom, törekvés és a tanulás határozza meg a jövőmet.

**Forró Róbert,
Ivo Andrić iskola, Budiszava**

RÜGYFAKADÁS

Tegnap egy emlékezetes napom volt

Tegnap nagyon kalandos, fejtörő és érdekes napom volt.

Ezen a napon háromnegyed nyolcra kellett menni iskolába. Kint az udvarban volt a találkozón, mert az állatkertbe mentünk. Megérkezett az autóbusz, és elindultunk Palics felé. Az állatkert előtt megálltunk, majd leszálltunk a buszról. Bementünk az állatkert tantermébe tanulni. Tanulás után bemutattak nekünk egy kígyót. Ezen a bemutatón a nyakamba tettek egy igazi kígyót. Ez után a fókákat figyeltük meg. Nem is tudtam, hogy egy fóka egy kis halacszkáért ennyi mindent megtesz. Az állatkerti látogatás után visszamentünk Szabadkára, az iskolánkhoz. Onnan a szabadkai gyermekkönyvtárba mentünk. Itt a mostani, Vuk című házi olvasmánnyal kapcsolatos kérdéseket kaptunk. Végül, mert maradt még időnk, megnéztük a Vöröskereszt által tervezett rövid programot az ember újraélesztéséről.

Szerintem ez a nap nagyon élménydús volt, s remélem, nektek is a fogalmazásom.

Ajtai Balázs, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Spongyát rá!

Amikor a negyedik osztályt befejeztem, nagyon féltem. Magam sem tudom, miért, mivel a barátok, az osztály nem változott, mégis furcsa volt.

Valószínűleg az ismeretlen ijesztett meg, az új környezet, az új tanárok és új tantárgyak. Mindez a félelmem gyorsan elillant, az új helyzetet gyorsan megszoktam és alkalmazkodtam. Új barátokra leltem, köztük Fanny állt a szívemhez a legközelebb. Idővel kiderült, hogy egy utcában lakunk, csak mi ezt nem tudtuk. Hamarosan elválaszthatatlanok lettünk. Mindketten egykék vagyunk, ezért testvérként tekintettünk egymásra. Együtt tanultunk, együtt aludtunk, együtt jártunk strandra, megbíztunk egymásban, és megosztottuk egymással a gyerekes titkainkat. Az utolsó nyarunk fantasztikus volt. Az egész nyarat együtt töltöttük, és egy nagy nyaralásnak hívtuk ezt.

A nyár elteltével hirtelen megváltozott minden. Ő középiskolába indult, és megváltozott az érdeklődési köre. Új barátokat, ismerősöket talált, és így lassan én háttérbe szorultam. Nagyon bántott a dolog, nehezen dolgoztam fel, de tovább kell lépni. Akkor rájöttem, hogy az életben semmi sem örökös, az új helyzetekkel a dolgok is változnak.

Minden bánkódást félretéve úgy döntöttem, spongyát rá, az élet megy tovább, és bízom benne, hogy amit elveszítettem, idővel, még ha más formában is, újra megtalálom.

Polyákovity Ramóna, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Jó ötödikesnek lenni

A tanító néni és a családtagok már sokat meséltek az ötödik osztályról.

Apa és anya azt mondta, a tanárok szigorúak lesznek, úgyhogy tanulnom kell. Már nagyon vártam, és végre el is jött a szeptember elseje. Izgatottan indultam el az iskolába. Útközben azon töprengtem, vajon ki lesz a tanárom, s kedves tanár-e. Amikor odaértem, már vártak a barátnőim. Mind megöleltük egymást. Mindenki boldog és izgatott volt. A tanárok az ajtóban vártak minket. A mi tanárunk Bacsi Dávid lett, aki műszakit tanít. Bevezetett minket a tanteremünkbe. Ezen az órán bemutatkoztunk és beszélgettünk. A tanár úr elvezetett minket a következő órára, mely a magyaróra volt. A magyartanár nő vicces, kedves és mindig szépen öltözik. A magyarórán is beszélgettünk. Ezután németórára mentünk. A némettanár nő szigorú, de kedves. Magas, szőke hajú. Sajnos hétfőn nem minden tanárral tudtunk megismerkedni, de az első héten lassan az összes tanárt és tantárgyat megismertünk. Nekem minden tetszik. Nem tetszik, hogy sokat kell lépcsőzni, és az sem, hogy sokat kell tanulni. Nagyon örülök, hogy ötödikes lettem, de az alsós tanárnők hiányoznak.

Vámos Viola, 5. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Kedves Pajtások!

Kivételes napok vannak mögöttünk, többetekkel találkozhattunk, megismerkedhettünk az Udvarnokon megrendezett Szűcs Imre Gyermekversmondó Versenyen. Sokan igazi rátermettségről tettek ott is tanúbizonyságot, mint ahogy hétről hétre érkező fogalmazásaitok is ezt igazolják.

A héten a postás bekanyarodott hozzánk Kis Ben-ce, az **adai Cseh Károly iskola** ötödikesének rajzával, Jenei Noel, a **szabadkai Đuro Salaj** negyedikesének versével. A **csantavéri Hunyadi János iskolából** vas-kosabb köteg érkezett, benne Csepella Máté, Fehér Mel-itta, Sinkovics Eleonóra, Vörös Friderika, (6. osztály), Ali Karolina, Kollár Beatrix, Szedlár Dániel, Gábor Tímea, Tar Eleonóra (7. osztály), Borbély Jácint, Nagy Gábor, Szabó Lóránt (8. osztály) munkájával. Az **újvidéki József At-tila iskolából** Fodor Izabella (6. osztály), és Hipik Tibor (7. osztály) fogalmazása keltette fel érdeklődésünket, mint ahogyan a **Kis Ferenc iskola oromi tagozatának** küldeményében Dubicsanac Simon, Horvát Arnold, Ká-poszta Ramon, Nyilas Sára, Püspök Ármin, Berec Edina (7. osztály) munkája.

További eredményes munkát kívánok!

Nagy Magdolna

Az én vándor éji dalom

Magas dombokra csend telepszik,
Nagy fák levele lengedezik.
Moccan a szél,
A madarak fészkekbe bújnak,
Te is nemsokára
Ágyba bújsz, ne félj.

Horvát Réka, 7. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér

Ökrös Kyra, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Szurkoshátú szalmaboci

Magányosan, elhagyottan élt öregapó és öreganyó. Öregapó fenyőszurkot főzött az erdőben, öreganyó otthon küszködött. Üres volt az udvaruk, nem volt sem ökrük, sem tehenük, de még tyúkokcsájuk sem. Nagyon szegények voltak.

Öreganyó nem hagyta nyugodni öregapót.

– Csinálj legalább egy szalmabocit!

– Mi jut eszedbe! Mire jó az a szalmaboci?

– Magammal viszem a mezőre, és legeltetem.

Mit tehetett öregapó, elővette a szurkosvödröt, és szalmából összeragasztott egy kis bocit. A hátát és az oldalát jól bekente szurokkal.

Reggel az öregasszony fogta a guzsalyt meg az orsót, és kivitte a szalmabocit a legelőre. Leült a domboldalon, pergetni kezdte az orsót, és így dúdolt magában:

– Legelj, legelj, kis boci, legelj, szurkos hátú! Legelj, legelj, kis boci, legelj, szurkos hátú!

Pergett az orsó, csavarodott a fonál, közben öreganyó elaludt. A sötét erdőből, a nagy fenyőfák közül, egyszer csak ott termett a medve. Rámordult a szalmabocira:

– Hát te kicsoda vagy?

– Én vagyok a szurkos hátú szalmaboci.

– Adj egy kis szurkot, bekenem az oldalamat, felkarmolták a kutyák! A szurkos hátú szalmaboci hallgatott.

Megharagudott a medve, fölemelte mancsát, belemarkolt a boci szurkos oldalába és – odaragadt a mancsa.

Öreganyó felébredt, és éktelenül kiabálni kezdett.

– Apó, apó, gyere gyorsan! A kis boci medvét fogott! Öregapó elcsípte a medvét, és belökte a pincébe.

Másnap reggel az anyó megint kivitte a szalmabocit a legelőre. Leült a domboldalon, pergetni kezdte az orsót, s így dalolt magában:

– Legelj, legelj, kis boci, legelj, szurkos hátú! Legelj, legelj, kis boci, legelj, szurkos hátú!

Pergett az orsó, csavarodott a fonál, közben öreganyó elaludt. A sötét erdőből, a nagy fenyőfák közül ott termett a farkas. Rámordult a szalmabocira:

– Hát te kicsoda vagy?

– Én vagyok a szurkos hátú szalmaboci.

– Adj egy kis szurkot, bekenem az oldalamat, felkarmolták a kutyák.

– Vegyél magadnak, ha akarsz!

A farkas mancsa is odaragadt a szalmaboci oldalához, öreganyó felébredt, és nagyot kiáltott:

– Apó, apó, a kis boci farkast fogott!

Öregapó elcsípte a farkast, és belökte a pincébe.

Legelteti a kis bocit az öreganyó a harmadik napon is. Addig pergette az orsóját és font, font, míg el nem aludt.

Odaszaladt a róka. Kérdezi a kis bocit:

– Hát te ki vagy?

– Én vagyok a szurkos hátú szalmaboci.

– Adj egy kis szurkot, galambocskám, a kutyák felkarmolták az oldalamat.

– Vegyél magadnak, ha akarsz!

Odaragadt a róka is.

Öreganyó felébredt, elkiáltja magát:

– Apó, apó!

Öregapó a rókát is bedobta a pincébe. No, ezek szépen összegyűltek. Ráült öregapó a pinceajtóra, és így szólt:

– Lehúzom a medve bőrét, pompás bunda lesz belőle!

Hallotta ezt a medve, és megijedt.

– Engedj inkább szabadon, hozok neked mézet.

– Nem csapsz be?

– Nem, nem!

– Na, menj! – és kiengedte a medvét. Aztán elkezdte a kését élesíteni.

A farkas megszólalt a pincében:

– Miért élesíted a kését, nagyapó?

– Lehúzom a bundádat, és meleg sapkát varrok belőle télire!

– Engedj el engem is! Birkákat hajtok az udvarodba!

– No, nem bánom. De be ne csapjál! – s elengedte a farkast. Újra élesítette a kését.

– Mondd meg nekem, apóka, miért élesíted a kését? – kérdezte a róka.

– Mert szép a bundád! – válaszolta a nagyapó. – Meleg gallér lesz belőle anyónak.

– Jaj, ne nyúzd le a bundám! Tyúkokcsát, kacsát, libát hajtok az udvarodba.

– No, nem bánom, de be ne csapj! És kiengedte a rókát is.

Hajnal felé, még meg sem virradt, kipkop, kopogás hallatszik az ajtón.

– Apó, apó, zörgetnek az ajtón, nézd meg, ki van kint!

Apó kimegy, és ott látja a medvét. Egy nagy, odvas fatörzset hozott, tele mézzel. Elvette apó a mézet, és elrakta.

Kipkop, újra kopognak az ajtón. A farkas idehajtotta a birkákat.

Nemsokára a róka is megjött, s tyúkokat, kacsákat, libákat hajtott be az udvarra. Örült öregapó, örült öreganyó.

Boldogan éltek, nem voltak már szegények.

Ernest Hemingway

Az öreg halász és a tenger

(Részlet)

Aztán egyszerre sajnálni kezdte a nagy halat, amit fogott. „Furcsa, nagyszerű hal, Isten tudja, hány esztendő lehet ilyen erős halat, se ilyen különösen nem viselkedett még egyik sem. Talán azért nem jön fel, mert okosabb annál. Pedig tönkretelhetne, ha feldobná magát, vagy ha nekiiramodna vadul. De lehet, hogy már sokszor horogra akadt életében, és tudja, hogy így kell megküzdenie vele, csak így tud menekülni. Azt nem tudhatja, hogy ezúttal csak egyetlenegy emberrel áll szemben, és hogy ez is egy öregember. De mekkora nagy hal, s mennyit ér majd ez a piacra, ha jó a húsa. A csalétket úgy kapta be, mint egy hím, olyan erővel húz, mint egy hím, s a küzdelme sem fejvesztett, rémült viaskodás. Szeretném tudni, van-e valamilyen terve, vagy ő is csak olyan elkeseredetten harcol, mint én?”

Eszébe jutott, hogy egyszer a horgára akadt egy marlinpár közül az egyik, a nőstény. A hím mindig előreengedi a nőstényt az edelhez, s a horogra akadt hal, a nőstény marlin vad, fejvesztett, kétségbeesett küzdelembe fogott, ami aztán egykettőre kimerítette az erejét, de a hímje végig, az egész idő alatt mellette maradt. Úszkált ide-oda a zsinór alatt, körözött vele fent a felszínen. Olyan közel maradt, hogy az öreg halász attól félt, még majd elvágja a zsinórt a farkával, mert a farkuk olyan éles, mint a kasza, s a formája és a nagysága is körülbelül olyasféle. Mikor az öreg megragadta a dörzspapír-szélű hegyes csőrét, s megszigonyozta, és addig verte a fejét a bunkósbottal, amíg a színe egészen át nem változott, szinte olyanra, mint a tükrök hátlapja, és amikor a fiú segítségével felhúzták a csónakba, a hímje ott maradt mellettük, nem tágitott a csónak oldala mellől. Aztán, amikor az öreg már a zsinórjait tisztogatta, és a nagy szigonyt készítette elő, a hímhal feldobta magát magasra a levegőbe a csónak mellett, hogy megnézzze, hová lett a nősténye, s utána alámerült mélyen, kiterjesztve levendulaszínű szárnyait, vagyis a mellősi uszonyait, s megcsillogtatva mind a széles, levendulaszínű csíkjait. Szép hal volt, az öreg halász nem felejtette el, gyönyörű volt, s nem tágitott a másik mellől.

„Ennél szomorúbbat nem láttam a tengeren soha életemben – gondolta az öreg. – A fiú is szomorú volt, kértük a marlin bocsánatát, és rögtön végeztünk vele.”

– Bárcsak itt volna velem a gyerek – mondta fennhangon. Nekitámaszkodott a csónak orrában legömbölyített deszkának, s a vállán

átvetett zsinór feszülésén jól érezte a nagy hal erejét, ahogy rendületlenül úszott a kitűzött cél felé.

„Törbe csaltam – gondolta magában az öreg –, kénytelen volt hát elhatározni magát valamire.”

„Pedig az volt a szándéka, hogy lent maradjon a mély, kék vízben, messze a csapdától, kelepcektől, mindenféle álnokságtól. De nekem meg az volt a szándékom, hogy utána megyek, megkeresem. Éppen őt akartam megtalálni, senki más. Senki más s világon. Most aztán találoztunk, és össze vagyunk boronálva szépen, már dél óta. És nincs senki, aki segítsen rajtunk, egyikünknek sincs senkije.”

„Talán nem kellett volna halásznak mennem – gondolta. – De hát ha egyszer erre születtem. Csak el ne felejtsem megenni a tonhalat virradat után.”

Már közeledett a hajnal, amikor az egyik hátramaradó horogra valami ráharapott. Santiago hallotta, amint a fadarab kettétörik, és a zsinór gördülni kezdett lefelé a csónak korlátján át. A sötétben kihúzta tokjából a kését, a hal egész súlyát áttette a bal vállára, aztán hátrahajolt, és elvágta a zsinórt a csónak peremén. Aztán elvágta a keze ügyébe eső másik zsinórt is, és a sötétben összekötötte a két orsó szabadon lógó végét. Úgyesen dolgozott fél kézzel is, az orsókat a talpával szorította le, hogy jó szorosra húzhasa a csomót. Most már hat tartalékorsóra való zsinórja volt. A két horoghoz, amiket levágott, két-két orsó tartozott, a nagy hal horgához még kettő, s mind a hat össze volt kötve.

„Ha majd kivilágosodik – gondolta –, hátramegyek a negyven öles horoghoz, és azt is levágom, s a tartalékorsóit annak is hozzacsatolom a többihez. Odavész vagy kétszáz ölnyi jó katalán cordel-zsinórom, meg a horgok, meg az ólmok. De hát majd szerzek helyettük mást. De ki szerez nekem egy másik ilyen halat, ha valamelyik hátsó horgomra ráakad egy

hal, és elvágja ennek a zsinórját? Nem tudom, miféle hal lehetett, amelyik az előbb bekapta a horgomat. Talán egy marlin volt, talán egy kardhal, talán egy cápa. Nem is tudtam megtapintani a súlyát. Sietnem kellett, hogy gyorsan megszabaduljak tőle.”

Fennhangon csak annyit mondott:

– Bárcsak itt volna velem a gyerek.

„De hát nincs itt veled a gyerek – gondolta magában. – Egyedül vagy, egészen egyedül: és okosabb lesz, ha mégsem törődöl a sötétséggel, hanem igyekszel minél előbb hátrajutni az utolsó horoghoz, hogy azt is levágd, és hogy összehurkold a két tartalékorsóját.”

Így is cselekedett. Nem ment könnyen a dolog a sötétben, s a hal egyszer csak szökött egy nagyot és felborította. Santiago elterült a csónakban, az arcára esett, és megsebezte magát a szeme alatt. Csorogni kezdett a vére lefelé az arcán, de megalvadt és elállt, mielőtt még az álláig ért volna. Visszatapogatózott a csónak orrába s leült, nekidőlve a fának. Megigazította a vállán a zsákot, óvatosan odébb tologatta a zsinórt, hogy a vállának egy másik részét nyomja, s mialatt a vállával tartotta kiterjesztve, vigyázatosan megfogta, hogy kipróbálja a hal súlyát, aztán fél kezét leeresztette a vízbe, hogy a csónak sebességét is megbecsülje.

„Szeretném tudni, vajon miért ficáncolt ekkorát – gondolta. – Biztosan felcsúszott a drót a háta domborulatára. Az ő hátának ez persze nem fáj annyira, mint az enyémnek. De azért örökké ő sem tudja húzni ezt a csónakot, akármilyen rengeteg nagy hal. Most már megszabadultam mindentől, ami bajt okozhat, és

Gulyás József Vége

*Végre kimondhatod,
váratott soká:
van honnan szökni,
de nincs hová.*

van jó sok tartalékzsinórom; többet senki sem kívánhat az embertől.”

– Hallod-e, te nagy hal – mondta fennhangon, de csöndesen, szelíden –, veled maradok mindhalálig.”

Ő is velem marad, gondolom – tűnődött az öreg halász és várta, hogy megvirradjon. Most hideg volt így hajnalhasadás előtt, s az öreg nekinyomta magát a csónak fájának, mert fázott. – „Én is bírom, ameddig ő bírja” – gondolta. S ahogy földerengett az első fénysugár, látvány kezdett a zsinór folytatása, szinte nyúlni kezdett lassan kifelé, lefelé, be a vízbe.

A csónak egyenletesen haladt, s amikor a napkorong széle felbukkant az ég alján, Santiagónak a jobb vállára esett a fénye.

– Északnak úszik – mondta az öreg. „Az áramlat biztosan messze kelet felé sodort már bennünket – gondolta. – Bárcsak fordulna az ár irányába. Ez azt jelentené, hogy már elfáradt.”

Mikor a nap feljebb emelkedett az égen, az öreg rájött, hogy a hal nem fáradt még el. Csupán egyetlen jó jelet tapasztalt. A zsinór hajlása azt mutatta, hogy a hal már nem úszik olyan mélyen. Ez persze nem jelentette okvetlenül azt, hogy feldobja majd magát. De megtörténhetik.

– Istenem, add, hogy feldobja magát – mondta az öreg. – Van elég zsinórom, hogy boldoguljak veled.

„Ha egy kicsit jobban megfeszítem, az talán fájna neki, és talán feljönne – gondolta. – Most, hogy már kivilágosodott, hadd jöjjön csak fel, és szívja tele levegővel a hólyagjait, végig a gerince mentén, mert akkor aztán nem tud leúszni mélyre, hogy ott haljon meg.”

Megpróbálta szorosabbra húzni a zsinórt, de az már pattanásig megfeszült attól kezdve, hogy a hal horogra akadt, lassacskán annyira, hogy éppen csak hogy el nem szakadt, s amint hátrahajolt, hogy meghúzza, érezte a kőkemény merevségét, és tudta, hogy nem

lehet már tovább feszíteni. „Nem szabad ráncigálnom többé – gondolta. – Minden rántás csak tágítja a horog helyét, s aztán könnyen letépheti magát róla, ha ficákol egyet. Mindenesetre jobban érzem magam, hogy süt a nap, s most kivételesen bele sem kell néznem.”

Sárga moszatok tapadtak rá a zsinórra, az öreg halász azonban tudta, hogy ez csak növeli a vontatás súlyát, és örült neki. A Golf-áramlat sárga moszata volt, ami éjszaka annyira foszforeszkált.

– Ide figyelj, te nagy hal – mondta. – Szeretek, tisztellek, becsüllek. De megöllek még ma, mielőtt leszáll a nap.

„Remélem, így is lesz” – gondolta.

Egy kismadár szállt a csónak felé, északról. Énekesmadárka volt, s egészen alacsonyan repült a víz fölött. Az öreg halász látta rajta, hogy nagyon kimerült.

A madár leszállt a csónak farára, pihent egy kicsit. Aztán megkerülte röptében az öreg halász fejét, és leszállt a zsinórra, mert ott kényelmesebben tudott ülni. – Hány esztendő vagy? – kérdezte az öreg a madártól. – Ez az első utad?

Ahogy az öreg megszólalt, a madár ránézett. Még ahhoz is fáradt volt, hogy megvizsgálja a zsinórt, s ahogy szorosan rákulcsolta a két finom, törékeny kis lábát, billegett rajta egy kicsit.

– Nem szakad le – mondta neki az öreg halász. – Nem himbálózik, még túl feszes is. Hanem egy szélcsöndes éjszaka után nem kellene ilyen fáradtnak lenned. Mi lesz veletek, madarak?

„A karvalyok – gondolta magában –, azok majd kijönnek elébük a tengerre.” Erről azonban nem szólt semmit a madárnak, hiszen úgysem értette volna meg, és úgyis megtanulja majd idejében, még túl korán is, hogy mifélék azok a karvalyok.

– Pihend ki magad jól, kicsi madár – mondta. – Aztán repülj ki a partra szerencsét próbálni, mint a többi madár, meg a többi hal, meg a többi ember.

Kedves Olvasó Tanulók!

Egy világirodalmi klasszikus, nagyon ismert, 1954-ben irodalmi Nobel-díjjal kitüntetett regény képezi mai olvasmányunkat. Kevesen, vagy senki nem írt szebben az emberről, mint **Ernest Hemingway** (1899–1961) amerikai író **Az öreg halász és a tenger** (1952) című kisregényében. Legszebb, szállóigévé lett mondata, miszerint: „Az embert el lehet pusztítani, de legyőzni nem lehet.” Vagyis az ember győzelemre (boldogságra) született a világra, ám ennek kivívásáig küzdelmes út vezet.

Főhőse Santiago, az öreg halász, akitől elpártolt a szerencse, 84 napja nem fogott halat, ami nemcsak életben maradását, de tekintélyét is veszélyezteti. Tanítványát s egyetlen társát, a fiút is eltiltják a szülei tőle, mert úgy vélik, az öreg már alkalmatlan arra, hogy a halászat mesterségére tanítsa a gyereket. Ha Santiago ezt elfogadja, belenyugszik sorsába, végérvényesen vereséget szenved. De Santiago vízre száll a 85. napon is, és megvívja harcát az általa mélységesen tisztelt természet erőivel. Horgára akad egy óriási marlin, amivel három napig harcol a nyílt tengeren, nagy veszedelmek közepette – és legyőzi, kiemeli a vízből, csónakjához köti. Aztán jönnek a cápák, és „elveszik” tőle, amiért annyit küzdött. Santiago azonban ekkor már megvívta nemcsak fizikai, hanem erkölcsi értelemben is a maga élet-halál harcát. És győzött. A fiú is visszapártol hozzá.

Olvassátok el! Megéri. (Nem okvetlenül az a „jó regény”, ami tele van vártatlanabbnál vártatlanabb kalandokkal, terjengős párbeszédekkel vagy csöpögő szenvedéllyel. Hanem, ami felemelő érzést kelt bennünk.) A regénynek természetesen van filmváltozata. 1958-ban John Sturges rendezte, és egy színész klasszikus, Spencer Tracy játszotta főszerepét. Nem hiszem, hogy van olyan ember, aki megrendülés nélkül végignézi ezt a filmet.

Megrendülve vettük tudomásul ezen a héten, hogy életének 77 évében, Szabadkán elhunyt **Gulyás József** költő. Nagy kiterjedésű költői opusának van egy emblematikussá lett kis verse, amit nemzedékek mondogattak, suttogva persze, egy elmúlt, átkos rendszerben. Állják itt búcsúzóul ez a költeménye!

Bence Erika

Vissza Csodaországba

A Disney az *Alice Csodaországban* folytatására készül, ami nem meglepő, hiszen a 2010-ben megjelent film nagy bevételre tett szert. Az *Alice Csodaországban 2*-t azonban nem Tim Burton, hanem James Bobin rendezi, akit a *Muppets* rendezőjeként is ismerhetünk. Az *Alice Csodaországban 2*-ben visszatér Alice szerepében Mia Wasikowska és Johnny Depp is mint Bolond Kalapos. A tervek szerint a bemutatóra 2016 májusában kerül sor.

Ezzel belecaptunk az Alice-történet ihlette alkotások kellős közepébe. Ahhoz, hogy elejét vegyünk a dolgoknak, irány a múlt és a könyvtár.

Alice könyvben

Az *Alice Csodaországban* Lewis Carroll 1865-ben megjelent szürreális meseregénye. A könyvben különös lények bukkannak fel, Carroll pedig az angol szokások és hírességek kifigurázására épít. A szereplők mulatságosan lehetetlen ötleteikkel adnak szürreális keretet a történetnek. A könyv hatalmas sikert aratott, így Lewis Carroll megírta a folytatást, az *Alice Tükörországban* 1872-ben jelent meg.

Alice története nagyvonalakban arról szól, hogy a lány álmában belezuhan egy nyúlüregbe, egy abszurd mesevilágba kerül, ahol furcsa szerzetekkel találkozik. Néha megnő, néha összemegy, beszorul a Nyuszi házába, hernyókkal beszélget, örültekkel teázik, kritikézik a Szív Királynővel, majd felébred álmából. A könyv alapján a Disney nagyszerű rajzfilmet készített, amely 1951-ben jelent meg.

Így már helyben vagyunk, érdekes azonban megfigyelni, az elmúlt években milyen ihletésül szolgált még Alice különös története.

Alice japán sorozatokban

A japán alkotókat is megihlette, 1983-ban Alice története japán tévésorozat adaptációjaként jelent meg amelyet Fushigi no Kuni no Arisu vagy Fushigi no Kuni no Alice címen kell keresni. Alice történetének népszerűsége a közelmúltban sem apadt. A Heart no Kuni no Alice, angolul *Alice in the Country of Hearts*, magyarul *Alice Szívországban* címmel 2008-ban manga, majd 2011-ben anime formájában is megjelent, amelyben bárki ráismerhet a régi mesére, még ha kicsit másmilyen formában is. Ebben a történetben szintén egy

Alice nevű lány a főszereplő, de őt nem vezérli kíváncsiság. Inkább csak aludna, és rá sem nézne a furcsa ruhába bújt nyúlra az orra előtt. A nyúl ezt nem hagyja annyiban. Egyszeriben felkapja, és leviszi Csodaországba. A nyúl nem is igazi nyúl, nem úgy néz ki, hanem egy szürke hajú furcsa emberke, nyúlfülekkel, a neve pedig Peter White. Miért vitte Alice-t a háború dúlta országba? Hogyan juthat haza? Nem áruljuk el, járj utána, ha kedved tartja. Ha már japán alkotásokról szólnak, megemlítiük, hogy Alice történetére a *Black Butler*, avagy a *Kurohitsuji* anime sorozatban is rábukkanhatsz a 2010-ben megjelent *Ciel in Wonderland* két részében.

Alice játékokban

Alice története a videojátékok és a horror világot sem kerülte el. Az *Alice: Madness Returns* egy akció-videójáték, ügyességi platform pályákkal, amelyet a Spicy Horse fejlesztett ki, és 2011-ben jelentett meg. A játék közvetlen folytatása az American McGee's *Alice* játéknak. Itt már azonban egy merőben más Alice-szel találkozunk, akinek minden egyes új nap egy új rémálom kezdete. Alice felnőtt, a szülei tűzvészben meghaltak, de a kifordult Csodaország mindig visszavárja.

Összeállították: L. R. és L. M.

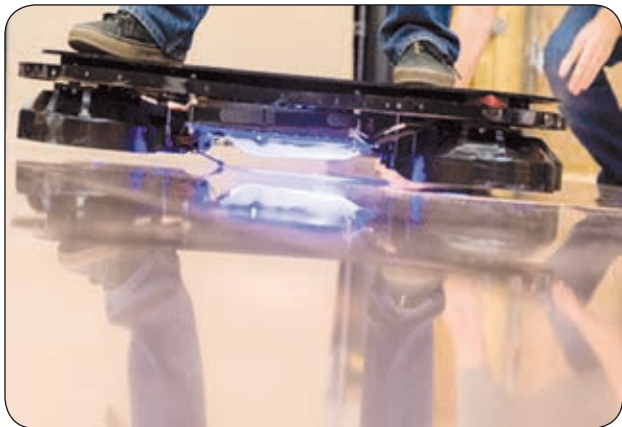
Új meglepetés-albummal készül?

Assan egy éve annak, hogy megjelent Beyoncé meglepetésalbuma, méghozzá mindenféle előzetes információ és promóció nélkül. Az újabb híresztelések szerint pedig az r'n'b-énekesnő hasonlóan nagy dobásra készül, mivel állítólagos új lemezéről jelenetek meg részletek a világhálón. A rajongók máris reménykednek, hogy egy újabb nagyszerű lemezzel van szó, és nem csak átverés az egész. Úgy tudni, az új album tíz új dalt tartalmaz, köztük a tavaly nagy sikert elért Nicki Minaj-zsal készült Flawless remix változatát, valamint három új videót és egy koncertfilmet is férjével, Jay Z-vel való On The Run nevű turnéjáról.

Lorde sulis emlékei

Lorde külön énekesnőnek számít a zeneiparban, ezért sokan úgy gondolták, biztosan atrocitások érték a suliban. Amikor viszont erről kérdezték, Lorde azt mondta, annak ellenére, hogy tényleg furának számított, mégsem piszkálták vagy cikizték. Senki sem zaklatta, habár egyszer valaki úgy hasba dobta egy rohadt körtével, hogy az teljesen szétfröccsent rajta. Lorde azonban úgy gondolja, az olykor féktelen viselkedés hozzátartozik a diákevekhez, az ilyen incidensek akkor is előfordulnak, ha azt semmi extra nem váltja ki, és ezen butaság megsértődni, vagy ennek túl nagy jelentőséget tanúsítani.

Itt a légdeszka!

A nyolcvanas évek egyik legsikeresebb filmje volt a Vissza a jövőbe trilógia, Michael J. Fox főszereplésével. Akik azonban szerették akkoriban a filmet, mára nagyon csalódottak, hogy immár csaknem 2015-öt írunk, és még mindig nincsenek sem repülő autók, sem légdeszák. A jövőben játszódó alkotás leghíresebb kütyüi az időgép-autó, az önbekötő/átmértező cipő, az önszáritó és szintén átmértező dzseki és a légdeszka volt. Azóta is időről időre feltűnik a hírekben, hogy ezeket megpróbálják elkészíteni a valóságban is. Egy californiai cég, úgy tűnik, haladást ért el légdeszka-ügyben, a Hendo Hoverboard ugyanis már képes a lebegésre, igaz, alacsonyán és nem akármilyen terepen, de elbír egy embert. Kezdetnek nem rossz.

Díjat kapott a Young Fathers

A londoni Roundhouse-ban hirdették ki az idei Mercury Prize győztesét, kiderült tehát, ki vagy kik tudhatják maguknak az elmúlt egy év legjobb brit (angol, északír, skót, walesi) és ír nagylemezét. Habár az idén is voltak találgatások és híresztelések, a Royal Blood is szóba került, végül a 2008-ban alakult, edinburghi Young Fathers kapta a rangos elismerést, amellyel a februárban megjelent Dead című első stúdióalbumukat díjazták. Ha szereted a hiphopot, de nem ismered ezt a skót hiphoptriót, fedezd fel magadnak, mert mifelénk még eléggé ismeretlenek. A Mercury Prize-t egyébként 1992-ben a Brit Hanglemezipari Szövetség (British Phonographic Industry) alapította az irodalmi Man Booker Prize és a képzőművészeti Turner Prize zenei megfelelőjeként.

A Samsung ismét megalkotta az év legjobb telefonját

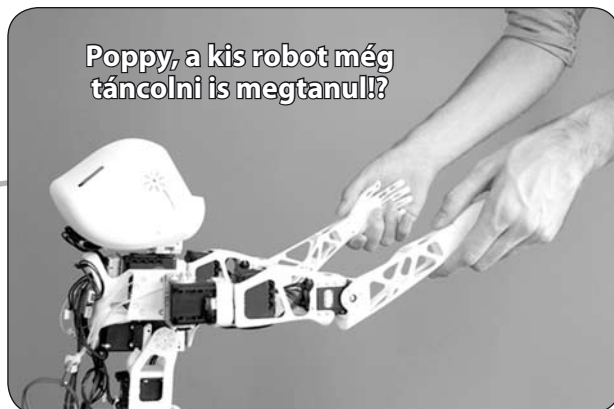
A Samsung mindent rápakolt legújabb modelljére, annak is a bivalyerős hardverére, hogy megint magáénak mondhassa az év legjobb telefonkészülékét. Ujjlenyomat-olvasó, pulzusmérő, csodakamera, műanyagtoll, szuperkijelző van rajta. Az index.hu tesztelte az új csodamasinát, a Note 4-et.

A Samsung Note hatalmas méretű, tizennégy és fél centis képernyőátlós, óriási, egy kézzel kezelhetetlen készülék. A második dolog, amit erről a telefonról tudni kell, hogy pillanatnyilag a telefonpiac egyik legjobb készüléke.

A Note 4 tulajdonképpen minden jellemzőjében a maximumot hozza. Az óriási kijelző 2560x1440-es, QuadHD-s felbontású, Super AMOLED-es csoda, amin túlzás nélkül bármit és bárhol lehet csinálni: filmet nézni tűző napsütésben, könyvet olvasni „munka” közben, internetezni. A négymagos, 2,7 gigahertzes processzor, 3 giga RAM, 32 giga háttértár, 4K-s videó, ujjlenyomat-olvasó, pulzusmérő, tényleg minden megtalálható. És ez a teljesítményen is látszik, vagyis épp, hogy nem látszik. Ez a telefon úgy viszi a hátán a 4.4-es Androidot, hogy eszünkbe sem jut, hogy valami akadhat, lassulhat, mármint amíg az alapokat használjuk. Minden program azonnal megnyílik, a böngészés sebességének a kapcsolat minősége szab csak határt, és tényleg nincs gond akkor sem, ha valaki hozzám hasonlóan nem szeret azzal bíbelődni, hogy a megnyitott böngészőlapokat be is zárja: nekem hetvenháromnál sem volt probléma a telefon sebességével. A Note 4 minden bizonnyal maga mögé utasítja az összes aktuális csúcsmódellet, iPhone 6-ost, HTC One M8-ast és, hát igen, a Galaxy S5-öst is.

A készülék egyik nagy újítása, hogy végre módunkban áll úgy használni a telefont, ahogy a számítógépet szoktuk: több ablakot egymás mellé rakva, azok között folyamatosan váltogatva. Ezt valószínűleg a legtöbben nagyon gyorsan elfogadják.

Poppy, a kis robot még táncolni is megtanul!

Ember alakú robotot nyomtattak, hogy diákokat oktasson

Francia kutatók háromdimenziós nyomtatóval elkészíthető, ember alakú, nyílt forráskódú robotot terveztek az Európai Unió számára, hogy a mechanikát, informatikát és elektronikát tanuló diákok kreativitásukat fejlesszék vele.

A Poppy névre keresztelt robot forráskódja teljesen nyílt, ingyenes szoftverrel irányítható, ami azt jelenti, hogy a felhasználók maguk is gyorsan, könnyen megtervezhetik a testrészeit, programozhatják a viselkedését, tehát saját robotok megalkotásában szerezhhetnek tapasztalatot.

„Nincs egyetlen Poppy, hanem annyi, ahány felhasználó elkészíti” – magyarázta Pierre-Yves Oudeyer, a robot tervezője. Az EU közleménye szerint Poppy kompatibilis az Arduino fejlesztői platformmal, amelynek segítségével a robot más elektromos eszközökkel – világítással, hangszerekkel, szenzorokkal – is összeköthető.

Poppy webes platformján keresztül a felhasználók megoszthatják egymással ötleteiket és eredményeiket, és kapcsolatot teremthetnek olyan különböző területek között, mint az oktatás, a művészet, a tudomány és az ipar.

Akik már végignézték a kis robot teljesítményét, megállapították, Poppy segít abban, hogy a diákok a tudománnyal és a tervezéssel kapcsolatba kerüljenek.

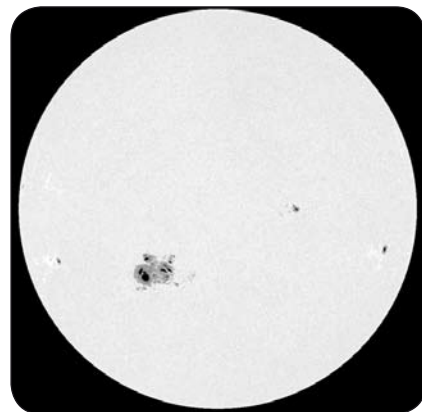
Óriás napfoltcsoport volt látható

Szabad szemmel is látható óriás napfoltcsoportot figyelhattunk meg október folyamán, ami a XXI. század eddigi legnagyobb napfoltcsoportjának számít.

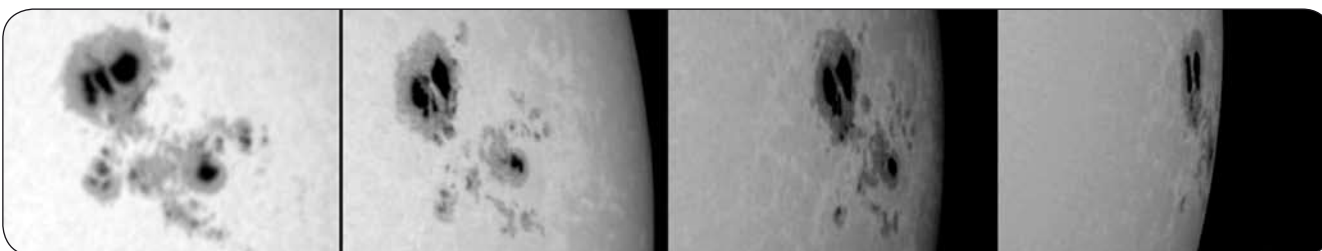
Októberben több érdekes égi esemény hozta lázba az amatőr csillagászokat. Mars-közelben járt a Siding Spring-üstökös, a Hold elfedte a Szaturnuszt, és központi csillagunk felszínén megjelent egy óriási méretű napfoltcsoport, amely az AR 2192 sorszámot kapta. A csoport legnagyobb kiterjedése idején akkora volt, hogy a Jupiter is elfért volna benne. A XXI. század eddigi legnagyobb napfoltcsoportja lett, utoljára ekkora 1990-ben volt. Több X erősségű kitérést is

produkált, majd 30-án kifordult a Nap pereméről. Ez azonban nem jelenti azt, hogy el is tűnt. Van rá esély, hogy november közepe táján viszontlássuk a maradványait.

Szűcs Mátyás elmondta: „Az égitestek digitális megörökítését a nyáron kezdtem el. A sorozatfelvétel négy napon keresztül készült, október 25-én, 27-én, 28-án és 29-én. A felvételeket ezek után a Registaxban dolgoztam fel. A különböző légköri viszonyok miatt a képek nem lettek teljesen egyformák, de azért próbáltam erre törekedni. Ezek után a képeket úgy forgattam, hogy a csoport egy irányba essen rajtuk, majd kivágtam az azonos részeket, és egymás mellé illesztettem őket.”

Október 22-én így látszottak vidékünkéről a napfoltok

Az októberi óriás napfoltcsoport a magyarországi Szűcs Mátyás felvételsorozatán. A képek október 25-én, 27-én, 28-án és 29-én készültek

Megérkezett az Irie Maffia legújabb klipje, amelyet Miki357 rendezett a Jump Up dalhoz. A klip érdekessége, hogy különleges technológiával készült. Az Irie Maffia egy 2005-ben alakult magyarországi együttes. Zenei stílusát főleg a reggae és a dancehall műfajok határozzák meg, amit hiphop, funk és rock elemekkel ötvöznek. Ennyire azonban nem egyszerű az egész. Az együttesnek létezik egy soundsystem (Irie Maffia Soundsystem) felállása is, amelyben a zenekarvezető Dermot (Élő Márton) és Jumo Daddy (Horváth Gáspár) által bakelitről játszott reggae/dancehall zenéjére

Új klip az Irie Maffiától

Jump Up, az új kedvenc

Az együttes tagjai szerint az új dal biztosan az elkövetkező Irie Maffia-koncertek kedvencei között lesz, de persze a közönség dönti el, hogy új Irie Maffia-partihimnusz született-e:

– Az egyik próbán jött az ötlet, és addig nem nyugodtunk, amíg nem tudtuk rendesen kidolgozni. Mi nagyon szeretjük, és reméljük, másnak is tetszeni fog. A szövege arról az állapotról szól, amikor csak úgy ugrabugrál nál örömdobban. Mi például egy-egy Irie-koncerten többször kerülünk annyira felemelő hangulatba, hogy elengedjük magunkat, ugrálunk a zenére, és szárnyalunk a boldogságban – mondják az együttes tagjai.

A dalhoz egy különleges klip társul, amelyben négy MC mellett egy világító ruhás fiatalember játssza a főszerepet. Róla Sena szólt: – Én is a forgatáson találkoztam először Martinnal. Nagyon szerény, de életerős, aki olyanokat ugrál, hogy leesik az álland! – mutatta be a fiút a mindig bájos Sena.

A klip másik meghatározó eleme egy különleges, fényvisszaverő anyag, amely a tagok ruháin, kiegészítőin is megjelenik. A forgatás csaknem egy napig tartott, de úgy tudni, Busa a szünetekben is feltalálta magát:

– Mindig nagyon hosszú egy ilyen forgatás, de a várakozási időt is hasznosan töltöm: a PlayStation játékomat nyomkodom – mondta nevetve Busa Pista.

Columbo (Kéri András) mond szövegeket. Az Irie Maffia tulajdonképpen egy népes csapat. Az együttes tagjai: Sena Dagadu (ének, rap), Kéri András-MC Columbo (ének, rap), Busa István-Busamann (ének, rap), Élő Márton-Dermot (harsona), Horváth Gáspár-Jumo Daddy (billentyűk), Havas Miklós-Doktor úr (basszusgitar), Szekér Ádám (gitár), Dési Tamás (dob), Meggyes Ádám-Mézi (trombita), Oláh Antal-Zsömi (ütős hangszerek) és Baranyai Ákos-DJ Future.

A zenekar alapítói Dermot (Élő Márton) és Jumo Daddy (Horváth Gáspár) régóta zenéltek együtt. Eleinte csak hobbiból otthon, majd később DJ-ként egyre több nyilvános fellépésen is. 2001 és 2005 között leginkább ez határozta meg fő zenei irányvonalukat, különböző formációkban és zenei projekteknél jelentek meg. 2004 végén arra az elhatározásra jutottak, hogy a számítógépes zenét és a lemeztáskát hangszerekre cserélik, és élő zenekarral próbálják folytatni a reggae, dancehall, hiphop műfajok magyar terepen való népszerűsítését. Így 2004 decemberében megalapították az Irie Maffiát. A név értelmezése szerint az Irie jamaicai szleng, jelentése mosolygós, boldog, a Maffia pedig a nagy csapatból adódóan a családot szimbolizálja. A zenekar alapfelállása azóta változott és bővült. 2010 tavaszán jelentették meg első önálló EP-jüket, majd megjelent első nagylemezük Kickout címmel.

Ki volt Buddha?

Halottatok már Buddháról vagy a buddhizmusról? Azt már bizonyára kevesebben tudjátok, ki volt Buddha.

Történeti, tehát valóságos személy, méghozzá királyfi. Körülbelül időszámításunk előtt 560 és 480 között élt. Eredeti neve *Szidhárta Gautama* volt, „ragadványneve” Sakjamuni. Ez utóbbi abból ered, hogy családja a Sakja nemzetségből származott. A róla szóló legenda szerint királyi atya kiváló nevelésben részesítette, és – gondtalan ifjúságot akarván biztosítani neki – minden rosszat távol tartott tőle. Csak már jócskán felserdülve találkozott először a valósággal, egy öregember, egy gyógyíthatatlan beteg, egy halott és egy aszkéta képében. Ezek a találkozások annyira megrázták, hogy 29 éves korában elhagyta családját és az udvart, s lemondva vagyonról, hatalomról, hét esztendeig szigorú önsanyargató életmódot folytatott, mígnem egy éjszakán, egy fügefá alatt elmélkedve Buddha lett (a szanszkrit szó jelentése: megvilágosodott).

Rádöbönt ugyanis, hogy az embernek csak az adhat megnyugvást, ha megismeri a szenvedés lényegét, és megtanulja a kín leküzdésének módját. Ettől kezdve vándorprédikátorként élt, a szellemi befelé fordulást és az önmegtagadást hirdette, míg nagy lelki békében meg nem halt. Élőszóval terjesztett vallásfilozófiai tanításait tanítványai foglalták írásba páli nyelven *Tri-pitaka* (Három kosár) címmel; ez a buddhizmus legelső szent irata, melyet azóta már persze számos másik is követett.

Mióta használunk esernyőt?

Az esernyő távol-keleti találmány: kínai és indiai uralkodók felett hordozták eredetileg hatalmi jelvényként. Európába egy praktikus gondolkodású angol világutazó hozta be a 18. században. Honfitársai eleinte gúnyolódtak rajta, de aztán – mivel éppen akkortájt jött divatba a kényes-fényes cilinder – hamarosan megkedvelték. Méghozzá annyira, hogy a keresetüket féltő londoni bérkocsisok még tüntettek is az új viselet ellen, hiszen akinek esernyője volt, nem ült okvetlenül bérkocsiba, ha eleredt az eső. Az esernyő terjedését nem lehetett megállítani. Hamarosan úri divattá vált egész Európában. Madame Pompadour XV. Lajos király egyszer nem kevesebb mint száz esernyővel ajándékozta meg egyszerre.

Nyelvi játék

A nyelvújítás korában a kerékpárt egyenbillengészetű körduplának nevezték. Ismersz-e hasonló, ma már mosolyt fakasztó kifejezést, mely ugyancsak a nyelvújítás korában keletkezett? Ha igen, küldd be mielőbb címünkre: Jó Pajtás, 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1. (Nyereményjáték), vagy a szerk@jopajtas.info e-mail címre, könyvet nyerhetsz!

Játsszunk mást! Farkasverem

Egy jókora kört rajzolunk a földre. Ez lesz a farkasverem, amelyben egy farkas őrködik. A többiek a körön kívül állnak, és inselkednek vele, kérdezgetik:

– Farkas-barkas, kérsz egy kis báránypecsnyét?

A báránycák közben beszemtelenkednek a körbe, átfutkosnak rajta, a farkas pedig igyekszik megfogni valamelyiket. Ha utolért valakit, helyet cserélnek.

Tudod-e?

Milyen „kincsek” rejtőznek a narancs héjában?

Nos, a gyümölcs héjából sajtolt olaj parfümök, légfrissítők alkotórésze, s ez adja az Earl Grey tea illatát is. A keserűnarancsból nyert olajat pedig az aromaterápia a szorongás oldására ajánlja.

Mi vezet legjobban a hőt?

A hőt és az elektromosságot minden fém közül az ezüst vezeti a legjobban.

Mennyi rózsára van szükség egyetlen csepp rózsaojához?

A tudomány mai állása szerint egyetlen csepp rózsaojához harminc rózsaszirmából tudnak előállítani.

Vízcsepp vagyok

Egy nap rossz idő készült. Az ég elsötétedett, és sok eső esett. Ekkor születtem meg. Egy piros rózsára zuhantam. Rózsaszíromról rózsaszíromra csúszkáltam. Nagyon félttem, hogy a földre esem, és az beszippant. Ám jött a nagyobb veszély. Kisütött a Nap. Megijedtem. Most végem van, elpárologok! Ilyen egy vízcsepp sorsa! – gondoltam szomorúan. Szerencsémre egy kislány levágta a rózsát, és beletette a vázába. Egyet sóhajtottam és belecúsztam a vízbe, ahol egy ideig biztonságban éreztem magam.

Budai Adrián

*

Én egy vízi palotában lakom. A lakótársaim sokan vannak. A nevem Vízcsepp Réka. Az egész világot bejártam már. Így a tapasztalataim alapján vízcsepphercegnőnek neveztek ki. Csáládommal minden évben a felhők fölött nyaralunk.

Tóth Réka

*

Sziasztok! Én vagyok a vízcsepp. A felhőkből jöttem. Az egész világot bejárom. A növényeknek mindig jót teszek.

Budai Szabina

*

Én egy vízcsepp vagyok. Réges-régen születtem. Bejártam már a világot. Voltam már pára, felhő, dér, jégeső, hó. A legutóbbi élményem az volt, hogy a szél felkapott és elvitt a tengerbe.

Kuszi Petra

*

Vízcsepp vagyok, egy kicsi vízcsepp. A levegőből egy hatalmas tengerbe csöppentem. Találkoztam egy nagy hallal, aki be is kapott. A hal gyomrában volt az igazi meglepetés! Tele volt mindennel: gyűrűvel, cipővel, szemüveggel... Nem sokáig maradhattam, mert a hal csuklani kezdett, és én kiúsztam a tengerbe. Azóta is ott élek.

Rác Alexandra

*

Engem vízcseppnek hívnak. Messzi tájról érkeztem. Sok mindent láttam a világban. Meglátogattam a Földet is. Emberekkel találkoztam, akik mindig új dolgokkal ismertettek meg.

Brada Petra

*

Egyik nap arra ébredtem, hogy vízcseppé változtam, és a felhő a házam. A pihenésemet egy nagy vihar rázta meg. A többi vízcseppel együtt a földet kezdtük áztatni. Egy kislány karjára estem, onnan pedig lecseppentem a földre. Mivel kisütött a Nap, elpárologtam.

Tufegdzic Dániel

*

Egyszer vízcsepp voltam. Egy ideig egy levélen éltem. Ám felkapott a Nap melege, és pára lett belőlem. Felszálltam a felhőbe, ahol találkoztam a barátaimmal. Villámlott, zörgött, nagyon fúj a szél, amikor azt éreztem, hogy zuhanok. Belepottyantam egy patakba. Jól esett a felfrissülés. Jót nevettem.

Bezeg Hunor

valamennyien az óbecsei Petőfi Sándor iskola harmadikosai

A sötét alak

Furcsa nap volt az a három évvel ezelőtti október 21-e.

Nem messze laktam az iskolától. Elkészültem, és átnéztem a tananyagot a dolgozatra. Nagyon ideges voltam miatta. Az idő ködös volt, elindultam, s nem is vettem rögtön észre, hogy egy sötét alak követ. Elkezdtem tempósan gyalogolni. Átfutottam a zebrán, és két perc múlva ott voltam az iskolában. Hátranéztem, de már nem volt ott senki. Először arra gondoltam, csak fantáziáltam, de később kiderült, tévedtem. Dolgozatírás közben kinéztem az ablakon át a járdára, s megpillantottam azt a sötét alakot. Rögtön tudtam, engem vár. Azt nem is sejtettem, miért, de engem várt. Kirázott a hideg. Kicsengtetek. Az egyik tanárnő megbetegedett, ezért előbb hazamehettünk. A köd még mindig nem szállt fel. Át akartam menni a zebrán, de jött felém egy autó, amit a felhomályban nem láttam. Valaki hátulról meglökött, s végül a fűvön landoltam. A fura alak volt az, aki megmentette az életemet. Köszönés nélkül szaladtam haza, mert nagyon megijedtem. Később kinéztem a szobám ablakán, s az utca másik oldalán ismét megpillantottam őt. Kinyitottam az ablakot, és odakiáltottam: Köszönöm!

Még sokáig álltam az ablakban, míg a távolodó alaknak végleg nyoma veszett a ködös utcán.

Pergel Kata, 7. osztály, Samu Mihály iskola, Péterréve

Gyermekhét

Az idén is, mint minden évben, az iskolánkban gyermekheti foglalkozásokat szerveztek. Egész héten keveset tanultunk, és sokat szórakoztunk.

Nekem a csütörtöki és a pénteki program tetszett a legjobban. Csütörtökön mesebeli családot adtunk elő. Az osztállyal a Simpson családot választottuk. A közönség nevetett a vicces részekben, és vidáman tapsoltak, mikor vége lett. Pénteken főzőverseny volt. Két anyuka eljött, és csirkepaprikást főzött. A lányok persze segítettek. Amikor az ebéd elkészült, asztalt terítettünk. Nagyon jóízűt ettünk. Evés után elmosogattunk és hazamentünk. Jó nap volt.

Remélem, jövőre is ilyen jól érezzük magunkat, és nem az lesz a fontos, milyen eredményt érünk el.

Horvát Eleonóra, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Újdonsült barátaim

Ezen a nyáron lett kettő új barátom.

A nevük Markulik Kende és Kolos. Szegeden élnek. A nyári szünidőt itt töltötték a nagyszüleiknél, akik a közelünkben élnek. Sok szép napot töltöttünk együtt. Napközben strandoltunk, vagy pecáztunk. Esténként sétáltunk a falu központjában, vagy bowlingozni mentünk. Azokon az estéken, amikor többen összejöttünk, nagy bújócskázások voltak. Focistákat is vívtunk egymással. Egyszer, amikor elfáradtunk a nagy játékban, rendeltünk egy hatalmas családi pizzát, amit közösen jóízűen elfogyasztottunk.

Nagyon gyorsan elmúlt a nyári szünidő, és a barátaim is hazatarttak az iskolakezdésre.

Holló Dávid, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Neked való a környezeted?

Igazak rád a következő állítások?

1. A körülöttem élő emberek életmódjával, szokásaival, elvárásaival remekül tudok azonosulni.

- a) Igen (2 pont)
- b) Nem (0 pont)

2. A környezetemben lévőekkel többnyire baráti, haveri a kapcsolatom. A többséggel mindenképpen jó és megértő a viszonyom, ha szükséges, mindig kisegítjük egymást.

- a) Igen (2 pont)
- b) Nem (0 pont)

3. Akik körülvesznek, azokkal hasonló az értékrendem. Köztük úgy érzem, nyugodtan lehetek önmagam, nem kell szerepet játszanom.

- a) Igen (2 pont)
- b) Nem (0 pont)

4. Kívülállónak érzem magam, kilógok a sorból. Nagyon sokat kellene változnom, hogy olyan legyek, mint a mellettem lévők, de nem tudom, képes lennék-e erre, és egyáltalán akarom-e igazán?

- a) Igen (0 pont)
- b) Nem (2 pont)

Értékelés

0–4 pont:

Kilógsz a sorból. Ha más elvárásokhoz szoktál, de a jelenlegi szimpatikusabb, próbálj alkalmazkodni, beilleszkedni. Ha elégedett vagy önmagaddal, és nem szeretnél megváltozni, tanácsos lenne társaságot cserélned.

6–8 pont:

A lehető legjobb környezetben vagy. Próbáld ezt megőrizni, hiszen irigylésre méltó a helyzeted. Ilyen körülmények között nemcsak kellemesebb és nyugodtabb az élet, de a célkitűzéseidet is sokkal könnyebb elérni.

Horoszkóp

Kos

Még a szokásosnál is öntudatosabb vagy, ráadásul senki sem tudja elterelni a figyelmedet az új céldről. Csak törtsz előre, a végén meglepő eredményeket érhetsz el.

Bika

Akármilyen szorgalmasan is dolgozol, mintha egy centit sem haladnál előre. Kérd ki társaid, tanáraid vagy szüleid véleményét, hátha ők tudják a megoldást!

Ikrek

Kissé apadnak az energiáid, úgyhogy keresd meg a módját, hogy feltöltődj! Nem engedheted meg magadnak, hogy passzívan töltsd a hetet.

Rák

Minden arannyá változik, amihez csak hozzányúlsz. Ne is aggodalmaskodj a határidők miatt, megéri egy-két napot csúszni a tökéletes munkáért.

Oroszlán

Ne várd, hogy mindig azonnali elismerést kapj, ha valamit jól csinálsz! Ellenben, ha kitartó vagy, hosszú távú eredményeket érhetsz el – tartsd ezt szem előtt!

Szűz

Csigalassúsággal haladnak a dolgok, ami igencsak idegesít. Vagy egy osztálytársad húz mindig vissza? Legyél türelmes, ugyanis nem sok tennivalód akad ebben a helyzetben.

Mérleg

Valamelyik osztálytársad állandóan a rivaldafényben ragyog, és kezd eléggé elegend lenni belőle. Mi értelme a rivalizálásnak? Foglalkozz azzal, hogy egyre jobb ember legyél!

Skorpió

Rendkívül erősek mostanában a megérzéseid – hallgass rájuk! Ha követed a benyomásaidat, és kellő szorgalommal állsz neki a munkának, nagy dolgokat érhetsz el.

Nyilas

Előtérbe kerül kreatív éned, így egészen biztosan megtalálsz a módját, hogy kiélhesd elképzeléseidet. Lehet, hogy egy kicsit túl is pörgöd magad, de nem baj, néha ilyen is kell.

Bak

Mindenki csak úgy issza a szavaid, ha feltárod ötleteidet előttük. Ha befolyásolni szeretnéd a környezetedben lévőket, most jó alkalmat találsz rá!

Vízöntő

Bármilyen kedvesen is tudsz viselkedni, ezzel egyáltalán nem vágódsz be a tanáridnál. Most mindenki a munkádra kíváncsi, úgyhogy erőltessd meg magad!

Halak

Könnyen előfordulhat, hogy bizonyos szempontból vezető szerepet kell betöltened a társaid között. Légy körültekintő, hiszen felelősségteljes pozíció ez!

„Kedves Bizalmas sorok!

Én egy nyolcadik osztályba járó lány vagyok. Van egy fiú, aki már jó hosszú ideje tetszik, akibe őrülden szerelmes vagyok. Végre teljesült az álmom, elkezdtünk járni. A fellegekben érzem magam, és azt hiszem, a viszonyunk nagyon jól indult. Egyetlenegy dolog zavar, és egy kicsit aggaszt is: a fiúm nem szeretné, ha bárki a társaságunkban megtudná, hogy mi ketten járunk. Amikor kettesben, egyedül vagyunk, minden nagyon jól működik. Az iskolában úgy teszünk, mintha csak barátok lennénk, amikor valahova elmegyünk, kerüljük azokat a helyeket, ahol iskolatársainkkal találkozhatnánk. Nagyon rossz érzés, mert néha úgy tűnik, mintha szégyellne. Lehetséges ez? Mit tegyek, ha rám tör a boldogtalanság?!

Hóféherke”

Válasz:

Kedves Hóféherke!

Sajnos sokszor megtörténik, hogy a dolgok nem úgy mennek, ahogyan szeretnénk, ahogy ideális lenne. Elhiszem, hogy a fiúid viselkedése miatt rád tör a boldogtalanság, és fölteszed magadnak a kérdést: igazából mit is érez irántad a fiú, miért viselkedik így veled? Az igazat megvallva, a fiú nem a leghelyénvalóbb viselkedést tanúsítja, de ez nem számít ritkaságnak sem serdülőkorban, sem felnőttkorban. Nagyfokú a kettősség és a bizonytalanság, különösen akkor, ha nincs tapasztalatod, még nem vagy eléggé érett bizonyos dolgokra, ilyen személyek vannak és lesznek a felnőttek között is. Nem egyszer megtörténik, hogy a fiúk egyfelől szeretnék már, hogy csajuk legyen, „ne maradjanak le”, és legfőképp menők legyenek a többiek előtt, de ugyanakkor szégyellik is magukat a társaik előtt, egy kicsit félnek is, mit szól a társaság, mert a piszkálódás és a cikizés igencsak gyakori a fiúknál is. Nehéz, amikor valaki a szerelem, a boldogság és a félelem között őrlődik. Ez a kettősség sokszor ellentmondásos viselkedéshez vezet. Jó lenne, ha meg tudnád vele beszélni, mennyire bánt a viselkedése, és azt is megmondhatod neki, hogy úgy érzed, szégyell téged. Hogy mit válaszol? Sajnos ki kell várnod. Ha még sincs elég bátorságod, hogy nyíltan tisztázd vele a dolgokat, várd ki, hogy magától kitudódjon a titkotok, mert bárhogy is igyekeztek elbújni, elrejtteni az érzéseiteket, már biztosan nagyon sokan észrevették, hogy odavagytok egymásért, ez nyílt titok a társaitok előtt. Lehet, hogy többen tudják, mint gondoljátok, csak éppen jó barátaitok vannak, akik kíváncsiak, hogy ti jelentsétek be, jártok. Vagy egyszerűen viselkedjétek természetesen, kezdjétek mindenhol együtt megjelenni. Mondani semmit sem kell, már minden látszik.

„Kedves Bizi!

Kérlek, segíts nekünk! A barátnőmmel közösen írjuk ezt a levelet, mert közös a problémánk is. Négy éve barátok vagyunk K.-val, aki olyan igazi barát volt mindkettőnk számára. Jobb barátot elképzelni sem tudtunk. Nemrégiben azonban megtudtuk, hogy pletykál, és mindenféle hazugságot terjeszt rólunk. Egyik napról a másikra elkezdett kerülni bennünket. Még a születésnapomra sem jött el, és nem tudjuk, eljön a barátnőmére, ami két hét múlva lesz. Biztosan meghívja a barátnőm. Nekem azt mondta, a szülei nem engedték el, mert rosszak a jegyei, ugyanakkor a többiek születésnapján ott volt. Mind gyakrabban kerül bennünket, és mi is

másként kezdtünk vele viselkedni. Ezt észrevette, és azóta nem beszél velünk. Egyedül ül a padban, senkivel sem társalog, nem barátkozik. Az igazság az, hogy sajnáljuk egyedülléte miatt. Nem tudjuk, hogyan tudnánk újra barátnőkké lenni vele, olyanok, mint amilyenek régen voltunk, olyan igazi BARÁTNŐK, akik bíznak egymásban, és szeretik, támogatják egymást. Mit tegyünk?

Barátnők”

Válasz:

Kedves Barátnők!

Jó érzés olvasni egy ilyen levelet, ami a gondok ellenére tele van pozitív érzésekkel. Először is, jó lenne, ha elgondolkodnátok és elbeszélgetnétek arról, mit jelent számotokra az a kifejezés, hogy barátság, milyen a jó barát, hogyan lehet felépíteni a barátságot, hogyan viselkednek egymással a barátok, mit tesznek, és mit nem tesznek egymással, hogyan kötődnek, és hogyan szakadnak meg a barátságok. Arról is jó lenne szót ejteni, mi az, amit becsültök egymásnál, és mi az, ami nem tetszik a másikban. Nyíltan beszélgetsetek a legsikamlósabb, legcikisebbnek tűnő témákról is, a féltékenységről, az irigységről, a haragról, a csalódásokról, amit egymásnak okoztatok.

Utána következhet a beszélgetés K.-val is, persze, ha ő is hajlandó lesz erre. Mondjátok meg neki nyíltan, ha úgy érzi, újra veletek lenne egy társaságban, csatlakozzon hozzátok. A fontos számotokra az, hogy ti magatokban letisztáztátok, folytatnátok-e vele mindezek után a barátkozást. Ha ez megvan, a többi magatok is tudni fogjátok.

„Kedves Bizalmas sorok!

Tizenkét éves vagyok. Kérlek, segíts, mert nem tudom, mit csináljak. Idegesítő dolognak tűnhet másoknak, nekem viszont fontos.

Szeretek egy nálam két évvel idősebb fiút. Van egy különóra, arra járunk együtt, és akkor nagyon kedves velem, pedig úgy tudom, van barátnője. Mindig együtt ülünk, ez nekem nagyon jól esik (és mindig egymás füzetét nézzük át!). Sokat hülyéskedünk, nevetünk, és elég jó barátok vagyunk. Mit tegyek, hogy még jobb haverok legyünk? Úgy érzem, csak a különórán ilyen velem. Máskor, amikor találkozunk, csak köszön. Nagyon szeretem ezt a fiút. Mit tegyek? (Mindig mosolyog rám.)

Trickli”

Válasz:

Kedves Trickli!

Egy biztos, a fiúnak nagyon szimpatikus vagy, szeret veled különórára járni, különben teljesen biztos, hogy nem ülne veled, és nem viccelődne annyit a társaságban. Ha türelmes leszel vele, és továbbra is finoman kimutatod, hogy tetszik, és jól érzed magad a társaságban, továbbra is jókat nevettek, beszélgettek, jól érzitek magatokat együtt, előbb-utóbb ő is elgondolkodik azon, hogy fontos vagy számára. Ha alkalmas van rá, hívd meg közös bulira, szülinapra, és meglátod, hogyan reagál a meghívásodra. Ami a különórákon kívüli viselkedését illeti, természetesen, hogy tartózkodóbban viselkedik. Elvégre fiatalabb vagy nála, nem tartozol a jó barátai közé. Ha te természetesen viselkedsz, vidáman köszönsz neki, megkérdezed, hogy van, mit csinál stb., elkezdesz vele társalogni, biztos, hogy az ő viselkedése is szabadabb lesz idővel. Csak légy türelmes, és ne erőszakoskodj, mert az ilyen viselkedéssel esetleg eltaszítod magadtól a fiút.

A csúf igazság a fogkefédről

Tudtad, hogy a fogkeféde tele van baktériumokkal? Kutatások bizonyítják, hogy akár százmillió bacilus is megélhet a fedetlen sörték között. A szánkban is mikroorganizmusok száza élnek, de ez önmagában még nem baj. A probléma akkor kezdődik, ha nincs meg a baktériumok egyensúlya a szájüregben. Fontos emlékezned, hogy a plakk – az a dolog, amit eltüntetsz a fogaidról fogmosás közben – szintén tele van baktériumokkal. Tehát minden egyes fogmosással bacilusokat távolítasz el a fogaidról, amelyek aztán a fogkefédre kerülnek.

Miért fájhat a fogmosás?

A fogmosás folyamata során nemcsak eltávolítod a baktériumokat, tulajdonképpen a szád bőrébe dolgozod a káros mik-

roorganizmusok egy részét. Minthogy eme bacilusok többsége azért van a fogkeféden, mert már eleve a szájüregedben voltak, valószínűleg nem fognak betegséget okozni, hacsak nem érintkeznek másikkal is. Ám a visszatérő betegségek esetében nagy szerepük lehet. Ha legyengül az immunrendszered, akkor lényegében a fogkeféde által újra és újra megfertőzöd magadat.

Mikor kell cserélni a fogkefét?

A legjobb mód arra, hogy korlátozd a bacilusok számát a fogkeféden, ha bizonyos időközönként lecseréled azt. Ajánlatos 3-4 havonta újabb fogkefét venni. Ha a sörték kirojtosodnak, beteg vagy, vagy gyenge az immunrendszered, érdemes még gyakrabban újat szerezned.

Ne hagyd ki a fogmosást!

Mindig, mikor készíted az ételt, mikor kihagyd a fogmosást vagy a fogselymezést, gondold arra, mennyi baktérium bujlik meg a szádban – és mi mindenre képesek! Bacilusok okozzák az ínybetegségeket, a fogromlását és a kellemetlen leheletet. Menj biztosra, és amikor csak lehet, mosd meg a fogadat, és használj fogselymet, hogy megszabadulj a „baciktól”. Ha fogmosás előtt antibakteriális szájvízzel öblítesz, azzal tovább csökkentheted a fogkefédre kerülő baktériumok számát.

Nem tudsz aludni?

Íme három dolog, ami segíthet!

Ha esténként nem bírsz elaludni, próbáld ki a következő ételek valamelyikét – könnyebben álomba szenderülsz majd.

Fontos, hogy este időben el tudj aludni, mert ha egész éjszaka ébren vagy, és forgolódsz az ágyadban, reggel fáradtan ébredsz, és képtelen leszel a nap folyamán koncentrálni.

Következik a három legjobb élelmiszer, ami segíthet abban, hogy könnyebben elaludj. Érdemes kipróbálni őket; semmit sem veszíthetsz velük.

1. Méz

A méz nemcsak a torokfájásra remek gyógyír. Az elalvásban is segíthet, ugyanis csökkenti az agy orexin-szintjét – ez felelős azért, hogy ébren maradj.

2. Kamillatea

Köztudott, hogy a kamilla megnyugtatja a testet és a lelket, így ha lefekvés előtt iszol egy csésze meleg teát, könnyebben elalszol majd. Ráadásul, ha mézzel iszod a teát, duplán teszel azért, hogy ne maradj ébren.

3. Aszalt gyümölcsök

Az aszalt gyümölcsök tartalmazzák a melatonin nevű hormont, ami elősegíti az alvást. Egyél egy marék mindent este, és pillanatok alatt álomba szenderülsz.

Amilyen zenét hallgatsz, olyan vagy

Valószínűleg mindenki hallott már azokról a sztereotípiákról, amelyek bizonyos zenei stílusok kedvelőivel kapcsolatban merülnek fel egyes emberekben, pl. a legtöbben váltig állítják, hogy a metálrajongók agresszívok, és tipikus „rosszfiúk/rosszlányok”, a klasszikus zene hívei pedig a „mama kedvence” kasztba tartoznak. Mennyi igazság van ezekben az elméletekben? Egy kutatás során különböző zenei stílusokban mozgó emberek személyiségét tesztelték, s igen meglepő eredmények születtek. Lássuk tehát a csoportok legjellemzőbb személyiségjegyeit:

Rap

- Nagy az önbizalmuk
- Nyitottak, keresik más emberek társaságát
- A feltételezésekkel ellentétben nem feltétlenül agresszívok

Indie, rock, metál

- Viszonylag alacsony az önbecsülésük
- Kreatívak
- Intellektuális beállítottságúak
- Hajlamosak a passzivitásra
- Kíváncsiak
- Szabad szelleműek
- Hajlamosak a nyugtalanságra, a türelmetlenkedésre

Jazz, soul és blues

- Magas az önbecsülésük
- Kreatívak
- Nyitott, társaságkedvelő egyéniségek
- Rámenősek, magabiztosak

Country, népzene

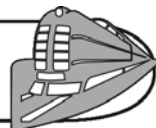
- Motiváltak, szorgalmasak
- Hagyománytisztelők
- Konzervatívak
- Extrovertáltak
- Érzelmileg stabilak

Pop, trendi slágerek

- Magas az önbecsülésük
- A szokások, tradíciók hívei
- Motiváltak, szorgalmasak
- Extrovertáltak
- Konzervatívak
- Őszinték

Klasszikus zene

- Magas önbecsülésük
- Kreatívak
- Introvertáltak
- Szabad szelleműek
- Kifinomultak
- Kíváncsiak

A Temes partján, Pancsován

Városközpont

A Temes partján terjeszkedik a város

Nem hinném, hogy Beresztóc (Banatski Brestovac), Ferenchalom (Kačarevo), Galagonyás (Glogonj), Omlód (Omoljica), Torontálalmás (Jabuka), Tárcsó (Starčevo) településnevek hallatán habozás nélkül kiáltanátok, hogy **Pancsova** és környéke. Ezek a kis települések valóban Bánát délnyugati csücskében vannak, ám a felnőttek sem igen tudják, vagy csak nem ismerik a magyar nevüket. Sándoregyháza (Ivanovo), vagy Hertelendyfalva (Vojlovica) mindenképp ismerősebben hangzik a vajdaságiaknak, mint a fentiek. Pancsováról – szerb nevén Pančevo – azonban bizonyosan hallottatok. Ha máshol nem, hát a tévéhíradóban, merthogy ezt a szép városkát gyakran emlegetik a légszennyezettség, a vegyipar, a kőolaj-finomító okán a hírekben. A város neve eszünkbe juttathatja még Nađa Higl úszó, vagy Georg Weifert (szerbül Đorđe Vajfert) néhai iparmágnást, bankárt, akinek pödört bajszos arcképe az 1000 dinárosról köszön vissza ránk...

Pancsova az Alföld és a valamikori Torontál vármegye déli részén a Temes folyó bal partján terül el. A folyócska a településtől alig két kilométernyire torkollik a Dunába. Pancsova a szerb főváros tőzomszédságában és árnyékában él, mégis Vajdasághoz tartozik.

Számos kis település van a környékén, mint ahogy azt a bevezetőben soroltuk. Valamennyi település szerb többségű, kivéve Sándoregyházát. Pancsován is a szerbek élnek többségben, a magyarok aránya 4 százalék körül van, száz évvel ezelőtt pedig 16 százalék körül mozgott. A megmaradt magyarok jelentősebb része Hertelendyfalván, azaz Vojlovicán, Pancsova egy elhatárolható részében él, ahol saját templomuk, temetőjük, művelődési házuk, iskolájuk van.

Ez a dél-bánati helység már csak azért is nevezetes, mert sok gyár üzemel itt. A kereskedelme is mindig élénk volt. Az 1700-as évek derekán Pancsova volt a környéken a réz-, fa- és gabonakereskedelem központja. A közeli bányák réztermését ide hozták, itt rakták hajóra, és innen szállították Budára, Komáromba és még távolabbra. Amikor pedig Pancsován a pestis dühöngött, a rezet Becskerekre szállították, és ott rakták hajóra. A fát a Felvidékről (mai Szlovákia) tutajokon a Dunán szállították Pancsováig, ahonnan fuvarosok hordták szét a Bánságba. Feljegyzések szerint ebben az időben Pancsován minden kedden heti vásárt és évente négy országos vásárt tartottak.

A XVIII. és XIX. század fordulóján a lakos-

ság tekintélyes százaléka foglalkozott iparral, 1728-ban már „sörfőzőt” is jegyeztek. A nagyipart a városi gázgyár, a sörgyár, Graumann Henrik gépjavító, vas- és faúr ipartelepe, a malmok és a téglagyárak képviselték. A város máig megőrizte hagyományos jellegét, vagyis a szűkebb központban ráismerhetünk az egykori városmagra. Tatarozott, szépen festett, karbantartott házak jelzik, hogy nem csak légszennyezettséget okoz az ipar, hanem pénzt is hoz.

Takaros, szép városka fogadja az arra járó. Sajnálatos viszont, hogy már sem Pancsován, sem Hertelendyfalván nincs magyar nyelvű oktatás, noha Hertelendyfalván részlegesen megmaradt. A szerb kultúra valósággal felszippantotta a hertelendyfalvi székelymagyarokat, ugyanis az itt élő magyarok ősei Székelyföldről származnak. Néhány lelkes helybelinek köszönhetően ápolják a hagyományokat, a nyelvet, a kultúrát Hertelendyfalván a Tamási Áron, Pancsován pedig a Petőfi Sándor nevét viselő művelődési egyesületben. A nemzeti öntudat megőrzésében a református lelkész és családja is nagy szerepet játszik.

N-a

A pancsovai sörgyár egykor...

Ugye ismerős? Nos, ez Georg Weifert, néhai pancsovai gyártulajdonos az ezer dinároson

1	2	3	4	5		6	7	8	9	
10						11				
12			13		14					
15			16						17	
		18				19		20		
21						22				
		23			24			25		KK
26	27			28		29	30		31	

Keresztrejtvény

- Hány nap alatt teremtette Isten a világot, Gyurika?
- kérdezi a pap bácsi.

- ...
A választ a rejtvényben talárod.

Vízszintes sorok: 1. A válasz első része, 10. Nem félek tőle, 11. Keleti szőnyegfajta, 12. Kis patak, 13. Lokál, 15. Keleti táblajáték, 16. Idegen András, 17. Törökország, 18. Adriai sziget, 19. Feldarabol, 21. ... fakó, 22. Pápai korona (ék. felesleg), 23. Faragatlan népiesen, 25. Megrázkódtatás, 26. Út, olaszul, 28. Erősen figyel, 31. Zombor egyik vége.

Függőleges sorok: 2. Légi idegen szóval, 3. Hangtalan Teri, 5. A poén befejező része, 6. Tudatos törekvés, 7. Leszakítja, 8. ... mars, 9. Személyes névmás, 10. A poén második része, 14. 450 római számmal, 17. Fordítva szorít, 18. Keres, 20. Fordítva, pocsolya, 24. Bón betűi, 27. 49 római számmal, 29. Vera páros betűi, 30. R. P.

Betűrejtvények

1	<div style="border: 1px solid black; padding: 10px; text-align: center;">LMLM</div>	2	<div style="border: 1px solid black; padding: 10px; text-align: center;">11111</div>	3	<div style="border: 1px solid black; padding: 10px; text-align: center;">SSN</div>	4	<div style="border: 1px solid black; padding: 10px; text-align: center;">60</div>
---	---	---	--	---	--	---	---

Skandináv rejtvény (34.)

Rejtvényünkben különböző fejfedők nevét rejtettük el, ezeket kell megfejtenetek.

	MÉRGES KUTYA	EMBER-SZERETŐ	MAGAM	A FÖLDRŐL FELVESZED	FÜSZER-FOLYADÉK	TEKERGŐK	
	KELET	ÁLHAJ	KOCSI, AUTÓ ANGOLUL	ELURÓPAI NEMZET	SZÓFAJ	EGY	
MARGARIN-FAJTA			MITIKUS TÖRTÉNET			AMERIKAI HÍRÜGY-NÖKSÉG	
NAGYTESTŰ PAPAGÁJ			JUHSZÁLLÁS			VADNAY KÁROLY	
EGY RÉSZ GRÍZ				REPÜLÉS, SZERBŰL KIÁLLHATATLAN			
MÁLTA		PÓNI BETŰI	K. U. E.		KERTI MUNKA	PÁSZTOR-KABÁT	BELGA FOLYÓ
KÖTŐSZÓ		ÉLETŰT, VÉGZET	1000				
		NYERS ÖSZINTESÉG					R. F.
		EZ					
KIS TEODOR			CÍMER-MADÁR	450	SZABADKA		GERMÁNÍUM
KIS PATAK			LILA PÁROSAI	MAJDNEM RŰZS	FOLYADÉK		
		SÍR	PORTUGÁLIA	OROSZ REPÜLŐ			A NAGY VARÁZSLÓ
		A 3. ISMERETLEN	KÁLIUM	ÉKEZETTEL GÖRBE LÁB			FOSZFOR
				ZERO			
				ZS			

A 33. skandináv rejtvény megfejtése: NAGY ABONYI MELINDA, GALAMBOK RÖPPENNEK FEL

Szókihúzó

☀	Z	O	N	G	Ó	R	A	S
T	R	Ű	K	U	L	A	N	T
D	U	D	A	SZ	Ó	Z	Á	U
B	J	E	H	L	K	B	A	B
O	R	G	L	A	K	M	O	A
D	O	E	N	G	I	T	Á	R
I	S	H	K	A	P	I	S	☀
C	A	T	I	B	M	O	R	T

CSELLÓ   GUSZLA   OBOA   TUBA
 DOB   HEGEDŰ   PIKOLLÓ   ZONGORA
 DUDA   KÜRT   SÍP
 GITÁR   LANT   TROMBITA

Húzd ki az ábrából a hangszerek neveit jobbról balra, balról jobbra, föntről le, letről fel, valamint az átlók irányában oda-vissza! A megmaradt betűkből még egy hangszer nevét olvashatod össze.

Keresztszavak

S	D	M
Z	Á	E
A	R	G

Pótold a hiányzó betűket, vízszintesen és függőlegesen, de vigyázz, hogy értelmes szavak alakuljanak ki.

SZ	I	M			Ó	Z	I	S
SZ	Á	V		D		Á	V	A
V	Á	N	D			B	O	T

I	Z	O
D	I	L
Ő	K	T

Szóbetoldó

		T					R		
	C	S					G	Ő	
E	L	R					S	Z	T
SZ	E	R					L	E	K
	S	Z					G	Ő	
	S						R		

Olyan szót kell találnod, amely segítségével minden sorban értelmes szó alakul ki (csak egyetlen szóról van szó).

TARKA OLDAL

Kicsi sarok

Betűpótlás

	Ö	R	T	E
	E	T	E	K
	T	K	E	S
	U	N	K	A
	N	I	K	Ő
	Z	I	T	A

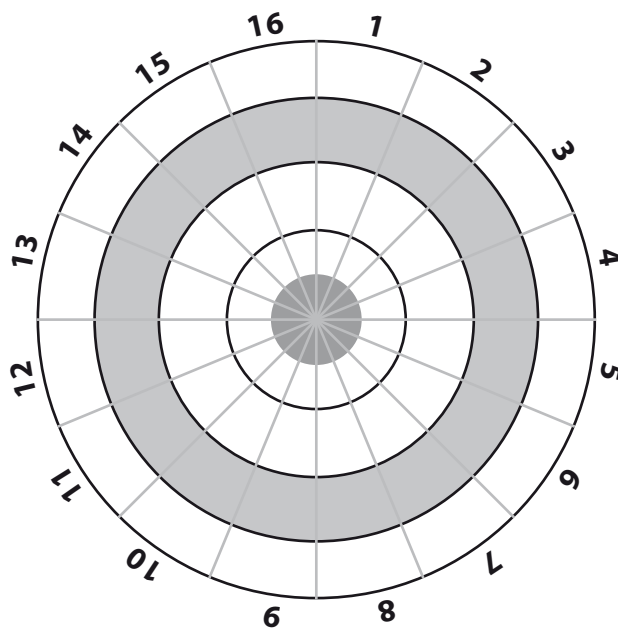
Pótold a hiányzó első betűt úgy, hogy értelmes szót kapj. Ha jól csináltad, akkor egy finom sütemény nevét kapod eredményül.

Betűrejtvények

- TÉNPEK
- FŐTÉH
- ZADRES
- DEDK

Próbáld a betűkből szavakat képezni úgy, hogy az üres ábrákba a hét egy-egy napjának a neve kerüljön.

Kitöltőcske

Meghatározások: 1. Díszes, 2. Éjjeli állat, 3. Félrevezet, 4. Kenyeret vág, 5. Nem szeret, 6. Könyvet is rakhatnak rá, 7. Ilonka, 8. Keret, 9. Tóni, 10. Győz, 11. Énekesmadár, 12. Paradicsom, 13. Színültig, 14. Lekváros, 15. Szürkület után, 16. Ruhátlan.
 A kiemelt körgyűrűben az Édes Anna szerzőjének a nevét kapod.

HOROG

Átok a csukán

A szakirodalom gyakran hivatkozik egy halszakértőre, aki azt állapította meg, hogy az ideális körülmények között megnövekedő csuka 171 nap alatt 45 centis hosszúságúra nőtt. Amikor a farokszonyon nélkül mért testhossza ekkora, a csuka már egy kiló körüli. A kutató által feltüntetett időszak hozzávetőleg hat és fél hónapot tesz ki. Tehát március végi ívás esetén a csuka már szeptember végén lehet ekkora. Tehát horogra érett.

Hazaviszi, vagy visszaengedi?

A természetben azonban csak ritkán uralkodnak ideális életkörülmények, és szinte sohasem tartanak egyhuzamban fél évet. Az életfeltételeket kedvezőtlenül befolyásoló tényezők jegyzéke meglehetősen hosszú, megnyilvánulásuk sokrétű, ezért eltekintünk felsorolásuktól. A csukáról lévén szó, maradjunk a táplálékináltnál.

Ahhoz, hogy a csuka jól és gyorsan fejlődjön – egyéb tényezők mellett – környezetben sok olyan hálnak kell lennie, amelyekkel ez a ragadozó táplálkozik. Horgászörökben ugyan eluralkodott az a nézet, hogy a csuka nem válogatós fajta, és minden más halat képes elkapni, és lenyelni. Ez részben igaz. Bizonyított, hogy a szűros uszonyú halakat is – mint amilyen a sügér, a naphal, a törpeharcsa – megtalálhatjuk a gyomrában. Ugyanakkor akváriumi kísérletek bizonyítják, hogy a csuka igenis válogat. Amikor a kutatók megfelelő méretű halakat vegyesen engedtek az akváriumba, megfigyelték, hogy a csuka úgymond szelektíven közelítette meg a táplálékináltnak. Válogatott belőle. Előbb a vörösszárnyút, utána a kűsz, majd a bodorkát kapta el. Később a keszegfélék majd az ezüstkárász következtek, legvégül a sügér, a naphal és a törpeharcsa került az

étlapra. Nagyjából ilyen sorrendben. Tehát mégis válogat.

A csukán azonban akár ideális, akár átlagos, de még akkor is, ha kedvezőtlen életkörülmények közepette nő fel, átok ül. Még ha igen rosszak is az életfeltételek, és a táplálékináltnak is silány, a csuka a kelési évben eléri a 25 centis testhosszt és a tíz-egynéhány dekás súlyt. Hat ekkora hal már egy kiló. Akadnak nálunk olyan felelőtlen horgászok, akik az ekkora halat zsákmánynak tekintik. És hazaviszik, megeszik... Éppen az ilyen horgászok miatt született meg az a vicc, mely szerint „másutt igyekeznek minél több kilós csukát fogni, nálunk pedig arra töreksenek, hogy minél több darab férjem a kilóba”.

A laza horgászfegyvelmen kívül ehhez két természeti jelenség is hozzájárult, még ha nem is igazolja a húshorgászok jóvátehetetlen garázdaságát. A vízrajzról és a csuka szaporodásbiológiájáról van szó.

Állandó jelleggel nagy csukát nevelő vízünk, néhány kisebb terület kivételével, nekünk nincs is. Rendszeresen és számottevő csukasziporulatot mutatóból pedig még kevesebb van. A csuka tömegessége nálunk időszakos jelenség, a kimondottan sokcsukás idények kivétel nélkül azok, amelyek árvizekkel kezdődtek. A vízparti ember már régen tudja, hogy a nagyvízű tavaszokat csukabő év követi, de továbbra is felteszi a kérdést: honnan jött a sok csuka? Nem jött, itt termett.

A csuka ívásához kisebb példányok esetében az alig arasznyi víz is elég. Csak a kimondottan nagyok keresnek evégett mélyebbet, vagy ennél is mélyebbet. Ugyan-

Nem nagyobb a csalinál

akkor egy-egy természetes nőstény és az őt követő két-három hím meglehetősen nagy ivóterületet vesz birtokába. Kisvíz esetén nem jut valamennyi anyahal ivóterülethez, de nagyvizek idején áll a csukanász.

A halszakértők által a nagyvízű években végzett felmérések során szabályszerűen bebizonyosodott, hogy a vizsgált vizek minden négyzetméterére jutott csuka. Persze, ekkora egyedsűrűség nem maradhatott fenn sehol, és tartós állapotról sem lehet szó. Mert áradáskor az ivóterület óriási volt, az apadás után pedig a vízfelület összezsugorodott, és sok hal maradt kis területen. Ilyenkor fogunk sok csukát, és tömünk bele féltucatnyit a kilóba.

Csupán futólag említjük, hogy a tenyészidény végén a ponty legfeljebb 15 centis – gyakran 12-nél kisebb –, és egy kilóba akár 50 is belefér. A süllő sem nagyobb ennél, és kelési évében a harcsa sem nő akkorára, hogy a húshorgászok falatként tekintsenek rá.

A csuka „öreg hibájának” tekinthető az is, hogy falanksága folytán akkora csalikra is rákap, amekkorákat képtelen elnyelni. De hogy ez a falánk apróság visszakerül-e a vízbe, és lehetőséget kap, hogy nagyra nőjön, vagy a felelőtlenek tányérjában köt ki, az már az emberen múlik. A csukán az átok, de rajtunk a döntés.

Buzás Mihály

Miodrag Ćirić ezt is visszaengedte

A tej egészségügyi előnyei

Manapság megoszlanak a vélemények a tejfogyasztással kapcsolatban, de vitathatatlan, hogy rengeteg hasznos tápanyaghoz juttathatjuk vele szervezetünket.

Immunrendszer

A tejben található hatóanyagoknak egészségmegőrző hatásuk van, így fogyasztásával erősítjük immunrendszerünk hatékony működését. A tej segítségével ezért nehezebben betegszünk meg, és könnyebben leküzdjük a kialakult betegségeket.

Csontozat

Ahogy a fogakra jó hatással vannak a tejben található anyagok, úgy természetesen az egész csontozatnak sokat segít, ha tejet iszunk. Ha rendszeresen fogyasztunk tejterméket, akkor csökkenthetjük a csonttrikulás kialakulásának az esélyét.

Vérnyomás

A tej ismert hatásai közé sorolhatjuk azt is, hogy rendszeres fogyasztása segít a vérnyomásunkat a normális szinten tartani. Fogyasztását különösen ajánlják a magas vérnyomásban szenvedőknek, mivel természetes módon csökkenti az értéket.

Fogak

A fogak felépítéséhez és a fogszuvadás megelőzéséhez nélkülözhetetlen, hogy szervezetünk elég kalciumhoz jusson. A tejben megtalálható laktóz hatására ráadásul a kalcium hatékonyabban szívódik fel szervezetünkben.

Bőr

Nem véletlen, hogy az ókori Egyiptomban már Kleopátra is tejfürdővel próbálta megőrizni bőre fiatalágát. A szépészeti kezeléseknek ma is jellemző része a tejfürdő: hatására finomabb, bársonyosabb és kisimultabb lesz a bőrünk.

ZSIBONGÓ

Tejbegríz gyümölcskocktállal

Legtöbbször a klasszikus „bébipapira” gondolnak, amikor a tejbegríz szót hallják. A következő receptből számodra is világossá válik, hogy tejbegrízt korántsem csak babák számára lehet készíteni.

Hozzávalók 4 személyre:

- 0,5 liter tej
- 3 evőkanál cukor
- 1 csomag vaníliás cukor
- 2,5 dkg vaj vagy margarin
- 6 dkg gríz
- 1 tojás
- csipetnyi só
- 7,5 dkg tejszínhab
- 1 gyümölcskocktél konzerv (250 g)
- citromkarikák és csokoládé rudacsokkák a díszítéshez

Elkészítés:

A tejet két kanál cukorral, a vaníliás cukorral és a vajjal együtt főzd fel! Húzd

le az edényt a tűzhelyről, és állandó kevergetés mellett szórd bele a grízt! Ismét forrald fel, aztán húzd félre, és lefedve hagyd dagadni kb. 5 percig!

Eközben válaszd szét a tojás fehérjét a sárgájától! A fehérjét verd fel keményre, közben fokozatosan szórd bele a megmaradt kanálnyi cukrot és a sót! A tojássárgáját a tejszínnel keverd fel habosra, majd keverd hozzá a tejbegrízhez! A tojás habot óvatosan forgasd bele!

A gyümölcsöt oszd szét kelyhekbe, de hagyd meg 3 evőkanálnyit! A gyümölcsre tedd rá a tejbegrízt, erre pedig a maradék gyümölcsöt! Díszítsd citromkarikákkal és csokoládé rudacsokkákkal!

Melegen és hidegen egyaránt tálalható.

Tudod-e?

Hogyan lesz a tejből túró?

Atejből először aludttej lesz, úgy, hogy megsavanyodik, de nem magától, hanem azoktól a baktériumoktól, amelyek nagyon kedvelik a tejet, táplálkoznak belőle, szaporodnak benne, és ezzel megsavanyítják, egyben B-vitaminnal telítik. Jó az aludttej is, kelles az íze, különösen nyáron üdítő, de aki a túrókat jobban szereti, annak a tejet újabb változásra kell serkenteni, méghozzá a meleg segítségével. Az addig puha, kissé kocsonyás aludttej „összezsugorodik”, és a savóban apró, fehér csomók jelennek meg. Ezt az anyagot kell kiszűrni a savóból. Az egészet beleöntik egy vászonkendőbe, a savó nagy része azonnal keresztül folyik. Aztán összekötik a kendő négy sarkát, és hagyják kicsöpögni a lé nagy részét. Ha túlságosan sok kicsöpög, túl száraz lesz a túró, szétesik; ha túl nedves, akkor meg szétmállik. A kettő között az az ideális, amikor szépen egy táblában marad, és késsel lehet vágni.

A gyárban ez a folyamat hasonló. Egy nagy tartályban a tejhez olyan tejsavbaktériumokat adnak, amelyek a tejet gyorsabban megalsvasztják. Ezt követően az alvadékat felvágják, és a tartályt felmelegítik. Majd a savót leengedik, és a túróat visszahűtik, a maradék savót pedig kicsurgatják belőle.

Telefonbeszélgetés

Kovács telefonja hajnali fél négykor megszólalt. A férfi kimászott az ágyból, elbotorkált a telefonhoz.

– Kovács úrral beszélék? – kiabálta egy mérges hang.

– Igen – mormogta Kovács.

– Itt Szabó beszél a szemben lévő házból. Megőrülök a kutyája ugatásától. Csináljon vele valamit!

Másnap éjjel háromkor Szabó telefonja szólalt meg.

– Halló – morogta Szabó álmosan.

– Kovács vagyok a szemben lévő házból.

– Éjjel háromkor? Maga megőrült?

– Csak annyit akarok mondani, hogy nincsen kutyám.

Nem zavar

Kovácsnak egyszer váratlan látogatója érkezik. A vendég előre mentegetőzik:

– Remélem, nem zavarom.

– Ugyan! Már korábban sem éreztem valami jól magam.

Csak egy hiba

Fekete új lakást vett. A kollégái egy kis idő múlva megkérdik:

– No, hány hibát fedezettél fel a lakásodban?

– Egyet!

– Akkor boldog lehetsz!

– Miért? A többről még nem tudok. Ugyanis a bejárati ajtót nem lehet kinyitni.

Viszonylagos kor

Egyik vasúttársaságnál a tíz éven aluli gyerekek ingyen közlekedhetnek. Mielőtt a kalauz jött volna, egy anya figyelmeztette a kislányát:

– Ne felejtse el, hogy csak tízéves vagy!

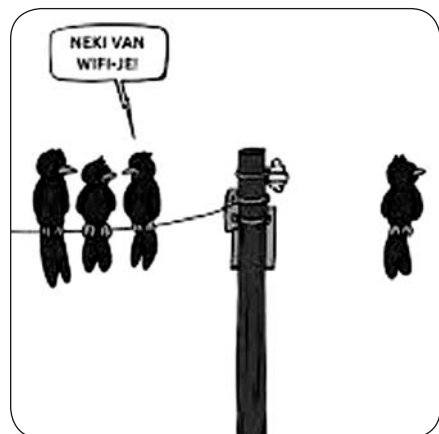
Jön a jegykezelő, megkérdi a gyereket:

– Hány éves vagy?

– Tíz.

– És mikor leszel tizenegy?

– Mihelyt leszállunk a vonatról.

Féltés

– Pistike, miért nem akarod megmutatni nekem a növénygyűjteményedet?

– Mert azt hallottam, hogy a bácsi vegetáriánus.

Vélemény

Az iskoláról így tündöklik Móricka:

– Ez egy hülye hely. Órákig itt kell ülni, az ember egész délelőttje el van szúrva. A tanár pedig buta, műveletlen: még a legegyszerűbb dolgokat is a gyerekektől szokta megkérdezni.

Amit ma megtehetsz...

– Ejnye, szomszéd! Miért veri olyan rettenesen azt a szerencsétlen gyereket?

– Tudja, a fiam holnap kapja meg a bizonyítványát, de nekem még ma el kell utaznom.

Harangozó

– No, Pistike, meg tudod mondani, miért harangoznak minden délben egész Európában?

– Nem tudom – morogja Pistike.

– Hát mert Hunyadi János legyőzte a törököt!

– És pont harangoztak? – kérdezi Pistike.

Hiteles műsorszám

– Egy pasas ajánlkozik mint tyúkutánzó – mondja a cirkuszigazgatónak a titkárnője.

– Küldje a pokolba, kit érdekel ma ilyen marhaság! – morog az igazgató.

– Jó, kérem, elküldhetem, de mit csináljak a tójásokkal, amiket közben tojt? – kérdi rezignáltan a titkárnő.

Talány

– Miért van az elefánton csíkos zokni?

– Azért, mert a pöttyöset kinőtte.

– És miért van másnap rajta fehér zokni?

– Azért, mert a csíkosat kimosta.

A technika hatalma

Két japán beszélget:

– Mi van a kezemben?

– Hifitorony.

– No igen, de mennyi?

Kertelés nélkül

– Pincér – kérdezi az étlapot böngészve a vendég – , mondja meg nekem őszintén, mit ajánl?

– Őszintén? Fáradjon át a szomszéd vendéglőbe, uram.

Vadnyugat

– Bocsánat, hogy jutok el a városházára?

– Erre, balra van. Menjen mindig csak egyenesen a puszkagolyóm nyomában.

Szomorú történet

Skóciában a turisták találnak egy olyan barlangot, amely nem szerepel a környék térképén.

– Hát ez meg hogy lehet? – kérdik a vezetőt.

– Ez tulajdonképpen nem barlang – hangzik a válasz. Eredetileg egérlyuk volt, de egyszer a szomszédom beleejtett a lyukba egy pennyt, és azóta keresi!

Hogyan tovább?

Másfél órája áll a felvonó a tizenkettedik és a tizenharmadik emelet között. Amikor a házfelügyelő észreveszi, hogy ember is van benne, bekiabál neki:

– Semmi izgalom! Már telefonáltam a mesternek.

Mire az ember a liftből:

– Én vagyok az a mester!

Örök harag

– Maga miért ül?

– Tulajdonképpen semmiért.

Dühös voltam egy barátomra, és nem nyújtottam neki kezét.

– Érthetetlen! És hol történt az eset?

– A cirkusz kupolájában. Én ugyanis légtornász vagyok.

Ne mondja!

– A tánc a véremben van! – susogja az úr a partnernőjének, amint megforgatja a parketten.

– Ne mondja! – válaszolj a hölgy. – És mikor ér le a lábáig?

Fontossági sorrend

Egyik szenvedélyes golfjátékos a másikhoz:

- Képzeld, ma reggel ellopták a golfütőimet!
- Borzasztó! Hol történt?
- Az élelmiszer-áruház előtt.
- És a kocsidban is kárt tettek?
- Nem tudom. Azt is magukkal vitték.

Fék

Az egérke és az elefánt motoron utazik. Az elefánt vezet, és azt kérdezi:

- Félsz, egérke?
  - Nem félek – hangzik a válasz.
- Az elefánt gázt ad, majd kis idő múlva megkérdezi:
- Félsz, egérke?
  - Én? Ugye viccelsz?

Az elefánt tövig nyomja a gázt, míg el nem fogy a motorból a benzin. Leállnak az első benzinkútnál, és alaposan feltankolnak. Visszafelé helyet cserélnek, most már az egérke vezet, és kis idő után ő is megkérdezi:

- Félsz, elefánt?
  - Nem én! – válaszolja az.
- Az egérke padlóig nyomja a gázt, majd újra megkérdezi:
- Félsz, elefánt?
  - Nem én – hangzik a válasz magabiztosan.

Mire az egérke:

- Pedig félhetnél, mert tudod, hogy én nem érem el a féket.

Víziló

Kovács és a cimborája állatkertbe látogat. Éppen a vízilovat nézegetik, amikor megszólal Kovács:

- Látod, Béla, mekkora szája van, aztán mégsem szól egy szót sem!

Téli zöldség

- Apu, ismerek egy téli zöldséget!
- Na, ne mondd! És melyik az?
- A sáparadicsom.

Kívánság

- A Jóságos Tündér találkozik Bambulákkal:
- Szervusz, Bambulák! Én vagyok a Jóságos Tündér, ezért kívánhatsz egyet!
  - Tényleg? Akkor jó napot kívánok!

Csomagolás

- Ugye, önök hirdették, hogy elveszett a papagájuk?
- Igen.
- Elhoztam.
- De ez nem papagáj, hanem macska.
- Ugyan, kérem ez csak a csomagolás.

Kötekedő kolléga

- Milyen az új kollégád?
- Ne is kérdezd! Olyan kötekedő természetű van, hogy még a saját igazát sem hajlandó elismerni.

Három fontos dolog

- Mi szükséges ahhoz, hogy valaki nagy vadakra vadásszon? – kérdezik a társágban a vadászt.
- Három dolog. Jó szem, nyugodt kéz és erős hang.
- Az erős hang miért kell?
- Hogy meghallják, ha a fa tetején ülök, és segítségért kiáltok.

Előny

- Tudja, mi az üres fej nagy előnye?
- Mi?
- Az, hogy könnyű fennhordani.

Még szerencse

A cirkuszi konferanszié bejelenti a következő számot.

- Most idomított kutya következik. Egyedülálló tudománya, hogy kitalálja a nők életkorát.

A nézőtérén ülő hölgyek egytől-egyig felállnak, és a kijárat felé indulnak.

- Hölgyeim, kérem maradjanak. A kutya csak húszig tud számolni.

Éjfél után

- Főúr, kérem, már több mint egy órája várok a megrendelt bécsi szeletre.
- Tudom, uram. Ha minden vendég olyan türelmes volna, mint ön, öröm volna a munkánk.

Felfedezés

- Te miért vagy itt? – kérdi az elítélt a rabtársát.
- Egy felfedezés miatt.
- Miféle felfedezés miatt?
- Felfedezték a hiányt.

Kanári

- Miért sírsz, Pistike?
- Takarítottam a kalitkát, és eltűnt a kanárim.
- És hogyan takarítottál?
- Porszívóval.

Próba

A férjemmel egy kertészetben jártunk, hogy növényeket vásároljunk. Egy hölgyre letünk figyelmesek, aki azt kérdezte az eladótól:

- Ez szobanövény-e vagy kerti?
- Az eladó egy kicsit gondolkodott, majd azt válaszolta:
- Ültesse ki a kertbe! Ha elpusztul, akkor szobanövény volt.

- Amikor tegnap a kutyát nyírtam vele, még éles volt!

Címlapsztárunk: Gvozdenović Katarina

Nem fér hozzá kétség, hogy az utóbbi két esztendőben valóságos sikertörténetet írt Gvozdenović Katarina, a kishegyesi Ady Endre Kísérleti Általános Iskola negyedikese. Alig nőtt még ki a padból, de két évvel ezelőtt minden bizonnyal jó döntést hozott, amikor elkezdett asztalitenisz-edzésekre járni, mert azóta néhány kivételtől eltekintve győzelmet győzelemre arat. Klubja, a Dombos Asztalitenisz Klub sem sokkal öregebb, mint Katarina karrierje, hisz 25 év kihagyás után Lengyel Mónika és Bíró Anikó 2010-ben alapították meg Kishegyesen újra az asztaliteniszezők klubját, azzal a céllal, hogy népszerűsítsék a sportot, és szélesítsék az iskoláskorúak foglalkozási lehetőségét. Az edzéseket az iskola tornatermében tartják Lengyel Mónika, Hajdú Béla, Utasi László, Török Gyula, Molnár Lajos edzők, valamint Bíró Anikó és Simon Katalin segítségével. Aktív versenyzők: Nikolas Martin, Lengyel Ágnes, Lengyel Viola, Kincses Anita, Kincses Dániel, Kómvés Csaba, Bíró Endre, Janó Vanda, Nagy Petra, Juhász Réka, Szőke Regina, Kókai Letícia.

Katarinával az osztályában ismerkedtünk meg, tanítója róla és az osztályról is csak a legjobbakat tudta mondani. Kiváló szavaló, néptáncoló, futó, labdarúgó... is van a 4. a-ban, de az Általános Is-

kolások Művészeti Vetélkedőjének kimagasló résztvevői is. Katarina eddigi talán legnagyobb sikerét mindenestre az októberben Topolyán megtartott XIX. SAT-Trakt kupán érte el, ahol megszerezte az országos bajnoki címet, miután Tamara Turkonjét szoros mérkőzésben, mégis fölényesen 3:1-re legyőzte a 10 éves korig versenyzők korosztályában.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz

Mi látható a fotón? Felismered-e, ki az a pap, aki a gyerekekkel társalog? Tudod-e, hogy ferencesrendi és katolikus az az egyházi személy, aki ilyen ruhában jár? Ám a képen látható személy igen gyakran szerepel a tévében, ezért is felismerhető. A kamerák pedig nem azért örökítik meg, mert különleges lenne, hanem azért, mert különleges teljesítményekre képes. Árvaházakat működtet Erdély több településén, és az árván maradt gyerekeknek iskoláztatást, otthont nyújt.

Eheti kérdésünk az, hogy felismered-e, ki ez a ferencesrendi szerzetes? Ha nem tudjátok a nevét, segítséget is kérhettek felnőttektől. A helyes megfejtők között egy jutalomkönyvet sorsolunk ki. **Jelentkezéseket november 19-éig fogadjuk levélcímünkön: Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, vagy a szerk@jopajtas.info e-mail címen.**

Korábbi, 32. számunk 34. oldalán megjelentetett fotónkon valóban egy kredenc látható. Nagymamáitok konyhabútorai közül

nem hiányozhatott. Szinte minden evőeszköz, főzéshez, tálaláshoz szükséges konyhai „szerszámot” ebben a bútorban tartottak. Örülünk a sok helyes válasznak, a megfejtők

közül a szerencse ezúttal az újvidéki **Erdős Lehelre**, a József Attila iskola hatodikosára mosolygott, akinek a válasza így szól: sótartó, levesestál, tányér van a kredencben. Lehelnek december elején postázzuk könyvjutalmát. Gratulálunk, játékunk pedig folytatódik.

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormánya

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

67 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (lapfajtájados): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Rajnai Anita** ■ Állandó külmunkatársak: Bence Erika, Bori Mária, Farkas Ilona, Gyarmati Krisztina, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Tomán Mária ■ Telefon: +381/21/475-400-8 (csak telefon) ■ Kéziratokat és képeket nem őrünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon/fax: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomtatásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■ Jó Pajtás az interneten: <http://www.tippnet.rs/jopajtas> ■ jopajtas.szerk@magyarszo.com